

VLADA REPUBLIKE SLOVENIJE

NACIONALNI REFORMNI PROGRAM 2016–2017

APRIL 2016

NACIONALNI REFORMNI PROGRAM 2016 -2017

1.	GLAVNI CILJI IN USMERITVE EKONOMSKE POLITIKE 2016 -2017	2
1.1.	Makroekonomski okvir.....	5
2.	KLJUČNE PRIORITETE EKONOMSKE POLITIKE IN NAČRT UKREPANJA	6
2.1.	Izzivi produktivnosti	6
2.1.1.	Modernizacija poslovnega okolja za dvig konkurenčnosti	6
2.1.1.1.	Investicije.....	6
2.1.1.2.	Prestrukturiranje davčnega bremena, vključno s posodobitvijo sistema obdavčitve nepremičnega premoženja	8
2.1.1.3.	Zmanjšanje administrativnih ovir in poslovnih bremen	9
2.1.1.4.	Izboljšanje učinkovitosti pobiranja javnih dajatev	10
2.1.1.5.	Prestrukturiranje podjetij in financiranje	11
2.1.2.	Delujoč trg dela.....	14
2.1.2.1.	Aktivna politika zaposlovanja (APZ) in drugi ukrepi na trgu dela	14
2.1.2.2.	Spremembe v regulaciji trga dela	15
2.1.2.3.	Ureditev minimalne plače	15
2.1.3.	Učinkovita raba virov	16
2.2.	Demografski izzivi in človeški viri	17
2.2.1.	Znanje in kompetence	17
2.2.2.	Celovit odziv na demografske spremembe v Sloveniji	19
2.2.3.	Zdravje ljudi	19
2.2.4.	Razvoj pokojninskega sistema	21
2.2.5.	Dolgotrajna oskrba	22
2.2.6.	Spodbujanje aktivacije	22
2.3.	Krepitev kapacitet in upravljanja	23
2.3.1.	Politika plač in kakovostno vodenje v javni upravi.....	23
2.3.2.	Reorganizacija državne informatike in prenova sistema javnega naročanja	24
2.3.3.	Kakovost in učinkovitost pravosodja.....	25
2.3.4.	Področje lokalne samouprave.....	27
2.3.5.	Okrepitev fiskalne strategije	27
3.	NAPREDEK PRI DOSEGANJU CILJEV EU 2020.....	28
4.	EU SREDSTVA.....	32
5.	PROCES PRIPRAVE.....	34

1. GLAVNI CILJI IN USMERITVE EKONOMSKE POLITIKE 2016 -2017

Nacionalni reformni program podaja osnovne usmeritve in cilje Slovenije za leti 2016-2017, ki sledijo sprejetim prioritetnim aktivnostim Vlade Republike Slovenije¹, ter dolgoročni Strategiji EU2020, za doseganje pametne, vključujoče in trajnostne rasti. Le ti so hkrati skladni tudi s prednostnimi nalogami iz Letnega poročila rasti 2016², ki kot prednostne določa ponoven zagon naložb, nadaljevanje strukturnih reform in odgovorno fiskalno politiko. V ta okvir je postavljen tudi proces evropskega semestra, ki vzporedno spremlja države članice na področju spoštovanja ciljev in specifičnih priporočil Sveta EU glede ukrepov in reform. Slovenija je kot članica EU in EMU zavezana k spoštovanju skupnih pravil omejitev pri gibanjih tako v javnih financah kot na širšem makroekonomskem področju.

Leto 2015 za Slovenijo pomeni pomemben napredek pri izboljševanju na gospodarskem in socialnem področju. Slovenija je namreč z ukrepi in politikami v preteklih letih naslovila ključna makroekonomska neravnovesja in jih tudi uspešno znižala. Prav tako je po predhodnih ocenah tudi uspešno naslovila presežni javnofinančni primanjkljaj, ki bo znižan pod 3% BDP.

Tabela 1: Doseženi rezultati in izvedeni ukrepi, ki naslavljajo Specifična priporočila 2015³

Kakovost javnih financ (CSR1)	<ul style="list-style-type: none">- Dosežen primanjkljaj sektorja država pod 3 odstotke BDP v letu 2015- Sprejet zakon o fiskalnem pravilu- Pripravljen predlog novega Zakona o javnih financah- Pripravljen osnutek Bele knjige za razvoj pokojninskega sistema- Sprejeta resolucija o nacionalnem planu zdravstvenega varstva do 2025- Izveden pregled zdravstvenega sistema, vključno s pregledom izdatkov- Uvedene davčne blagajne in prvi ukrepi za povečanje učinkovitosti pobiranja javnih dajatev;- Uveden prvi paket odprave administrativnih ovir na davčnem področju
Plače in trg dela (CSR2)	<ul style="list-style-type: none">- Nižja brezposelnost mladih- Višja stopnja zaposlenosti starejših- Sprememba minimalne plače
Financiranje, prestrukturiranje in upravljanje (CSR3)	<ul style="list-style-type: none">- Nižji delež slabih posojil- Nadaljnja konsolidacija bančnega sistema- Oblikovanje sklada za reševanje bank- Sprejeta strategija upravljanja kapitalskih naložb države- Imenovan nov nadzorni svet SDH- Izvedeni postopki privatizacije in prestrukturiranja- Instrumenti za financiranje podjetij- Aktivno delovanje DUTB- Poenostavitve davčnih postopkov
Pravosodje (CSR4)	<ul style="list-style-type: none">- Izboljšanje insolvenčnih postopkov- Skrajšanje sodnih postopkov

Ključna področja ukrepanja so bila vezana na stabilnost bančnega in finančnega sistema, upravljanje podjetij v državni lasti in s tem povezanega prestrukturiranja in razdolževanja. Izvozno gospodarstvo je okrepilo prisotnost na trgih, tržni delež Slovenije v svetu se nekoliko krepi. Ugodna izvozna gibanja se kažejo v visoko pozitivnem saldu tekočega dela plačilne bilance, pa tudi v izboljšani neto zunanji investicijski poziciji, ki je bila v preteklih letih eden

¹ Akcijski načrt prioritetnih aktivnosti ministrstev in vladnih služb v letu 2016, sprejet na Vladi RS 25. februarja 2016

² http://ec.europa.eu/europe2020/making-it-happen/annual-growth-surveys/index_sl.htm

³ Podroben pregled izvajanja Specifičnih priporočil za 2015 je v Prilogi 1

od virov makroekonomskih neravnovesij. Izboljšanje stanja v gospodarstvu je pomembno vplivalo na krepitev zaposlovanja in na razmere na trgu dela nasploh. Ukrepi za zmanjšanje razdrobljenosti trga dela ter osredotočenost politike zaposlovanja na mlade in starejše postopoma kažejo rezultate, hkrati se je ustavil trend naraščanja tveganja revščine in socialne izključenosti.

Trenutno ugodna slika slovenskega gospodarstva pa še ne rešuje vseh strukturnih neskladij in dolgoročnih izzivov. Tveganja v zunanjem okolju se povečujejo, doslej največji val migrantov in prosilcev za azil predstavlja pomemben nov element v oblikovanju srednjeročnih politik. Slabša gospodarska rast od pričakovanj, ki smo ji pričali v velikem delu svetovnega gospodarstva, opozarja na to, da sama monetarna politika kljub znatnim ukrepom centralnih bank, ne more zagotoviti gospodarstva brez celovitih in doslednih strukturnih reform. Pogoji nizke inflacije in nizkih obrestnih mer niso stimulirali zagona novih investicij. To velja tudi za Slovenijo, ki je močno odvisna od zunanjih trgov, hkrati pa nima dovolj robustne strukture za ublažitev zunanjih šokov.

Slovenija je zaradi izboljšanja stanja v javnih finančah in ugodne gospodarske rasti v letu 2016 pred zahtevno nalogo, saj bo obravnavana po pravilih preventivnega dela Pakta stabilnosti in rasti, kar pomeni, da bo morala znatno izboljševati strukturni saldo javnih financ, da bo lahko dosegla zahtevan srednjeročni fiskalni cilj (MTO).⁴ Hkrati ima Slovenija, tudi zaradi povišanja dolga sektorja države, v EU najvišje tveganje zaradi stroškov staranja prebivalstva, kar nujno zahteva celosten odziv, tudi prilagoditve sistemov socialne varnosti.

Ključne usmeritve ekonomske politike v letih 2016 – 2017 ostajajo še naprej veljavne oziroma nadgrajujejo tiste iz preteklega leta. Ključna cilja sta spodbujanje gospodarske rasti ter konsolidacija javnih financ s postopnim zniževanjem deleža dolga sektorja država.

V ta namen bodo izvedeni prioritetni ukrepi, ki bodo pozitivno vplivali na produktivnost in zagon investicijskega cikla in delovnih mest vključno z ukrepi na trgu dela, ki bodo povečevali zaposljivost ljudi. Hkrati je pomembno izboljševati poslovno okolje z vidika enostavnosti, predvidljivosti in transparentnosti, kar bo povečalo zaupanje vlagateljev in potrošnikov.

Spodbujali bomo investicijsko okolje za domače in tuje vlagatelje, spodbujali tuje neposredne naložbe in nadaljevali z privatizacijo podjetij in bank v državni lasti. Spodbujanje investicij v privatnem sektorju bomo naslovili z ponovnim dvigom kreditne aktivnosti bank in lažjim dostopom do kreditnih virov financiranja. Zniževali bomo administrativne ovire in ustvarili pogoje za vlaganja v najsodobnejšo tehnološko opremo.

Izziv predvsem na srednji in dolgi rok pomenijo demografska gibanja, ker je nujna prava kombinacija politik za krepitev zaposlenosti, vključno z ukrepi v izobraževalnem sistemu, ter vzdržnih sistemov pokojninske in zdravstvene varnosti skupaj z dolgotrajno oskrbo. Vzporedno s tem bodo sprejeti nadaljnji ukrepi za krepitev kapacitet in izboljšanje upravljanja v javni upravi, ki bodo naslovili sistem pravosodja, lokalnih skupnosti, sistem plač v javnem sektorju, javno naročanje in fiskalno odgovornost.

⁴ Več o tem v Programu stabilnosti 2016

Veljavne politike in ukrepi same po sebi še ne zagotavljajo dolgoročno vzdržnega modela rasti. V obdobju, ki je pred nami bo Slovenija zato naslovila ukrepe in osredotočila politike na treh ključnih področjih, ki jih obsega pričujoči dokument:

1. **Izzivi produktivnosti**, kjer so naslovljeni ukrepi za krepitev investicij, vključno z ukrepi na področju prestrukturiranja obdavčitve, dostopnosti do financiranja, trga dela, administrativnih ovir.
2. **Demografski izzivi, človeški viri in znanje**, kjer so umeščeni ukrepi s področij pokojninskega, zdravstvenega sistema in dolgotrajne oskrbe ter znanja in veščin.
3. **Krepitev kapacitet in upravljanja**, ki bodo naslovili predvsem delovanje javnega sektorja, vključno s politiko plač, institucionalne izboljšave in delovanja sodnega sistema.

Celovit pregled ukrepov za javnofinančno konsolidacijo in s tem tudi povezano odgovorno fiskalno politiko bo predstavljen v Programu stabilnosti.

Tabela 2: Prednosti ukrepi Slovenije v Nacionalnem reformnem programu in njihova povezanost s prednostnimi področju Letnega pregleda rasti 2016

Prednostne naloge Letnega poročila rasti 2016	Izzivi NRP	Prednostni ukrepi NRP
Ponoven zagon naložb	Izzivi produktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> - nadaljevanje stabilizacije bančnega sistema - prestrukturiranje podjetij in financiranje - spodbujanje projektov raziskav in razvoja - zagotavljanje raznolikih finančnih virov MSP - energetska obnova in učinkovita raba virov - investicije v prometno infrastrukturo, predvsem v železnice
	Demografski izzivi, človeški viri, znanje	<ul style="list-style-type: none"> - povečanje zaposlenosti in zaposljivosti - vlaganje v človeške vire
Nadaljevanje strukturnih reform	Izzivi produktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> - prestrukturiranje davčnega bremena, vključno s posodobitvijo sistema obdavčitve nepremičnega premoženja - zmanjševanje administrativnih ovir in poslovnih bremen - aktivna politika zaposlovanja prilagojena predvsem na dolgotrajno brezposelne, starejše in nizko izobražene ter mlade - spremembe v regulaciji trga dela - reforma pravosodja
	Demografski izzivi, človeški viri, znanje	<ul style="list-style-type: none"> - izvajanje zdravstvene reforme in sistema dolgotrajne oskrbe - priprava zakonskih podlag za prilagoditev pokojninskega sistema demografskim trendom - povečanje stopnje dokončanja in skrajšanje študija
Odgovorna fiskalna politika	Demografski izzivi, človeški viri, znanje	<ul style="list-style-type: none"> - ukrepi za dolgoročno vzdržnost javnih financ (pokojninski sistem, zdravstvena reforma,..) - ukrepi za postopno zniževanje dolga sektorja država v skladu z EU pravili
	Krepitev kapacitet in	<ul style="list-style-type: none"> - sistem plač v javnem sektorju - kakovostno vodenje v javni upravi

	upravljanja	<ul style="list-style-type: none"> - izvajanje zakona o fiskalnem pravilu - okrepitev fiskalne strategije (ZJF) - priprava pregledov izdatkov po področjih in ukrepov za povečanje učinkovitosti izdatkov
--	--------------------	--

1.1. Makroekonomski okvir

Pomladanska napoved gospodarskih gibanj za leti 2016 in 2017 (UMAR, marec 2016) predvideva nadaljevanje okrevanja gospodarske aktivnosti, ki se je začelo leta 2014. Upočasnitev gospodarske rasti (z 2,9 % leta 2015 na 1,7 % 2016) je predvsem posledica nižjih državnih investicij po izteku možnosti črpanja sredstev EU iz prejšnje in ob prehodu na novo finančno perspektivo. Ob poslabšanju pričakovanj v mednarodnem okolju bo nižja tudi rast izvoza. Kljub temu bo izvoz, poleg zasebne potrošnje, ostal ključen dejavnik gospodarske rasti, pričakujemo tudi povečanje zasebnih investicij v opremo in stroje, ki so se začele krepiti leta 2015. Ob še vedno šibki kreditni aktivnosti njihovo financiranje omogočajo predvsem izboljšani poslovni rezultati in zmanjšanje zadolženosti podjetniškega sektorja. Letos pričakujemo tudi oživljanje stanovanjske gradnje. Rast trošenja gospodinjstev, ki se je po dveletnem upadanju začela leta 2014, bo spodbujena predvsem z nadaljevanjem pozitivnih gibanj na trgu dela ob ohranjanju razpoložena potrošnikov na razmeroma visoki ravni. Nekoliko se bo, podobno kot že lani, povečala tudi državna potrošnja. V letu 2017 pričakujemo ponovno nekoliko višjo gospodarsko rast. Ob izvozu, ki bo sledil predvideni rasti tujega povpraševanja in nadaljnji rasti zasebne potrošnje, bo k rasti ponovno pomembneje prispevala investicijska potrošnja, kjer se bodo ob nadaljnji rasti zasebnih znova nekoliko povečale tudi državne investicije. Prispevek domače potrošnje k rasti bruto domačega proizvoda bo tako občutno višji.

Skladno z okrevanjem aktivnosti se bo letos in v 2017 nadaljevalo okrevanje na trgu dela. Zaposlenost, ki je začela okrevati ob koncu 2013, bo višja v večini dejavnosti stopnja brezposelnosti pa se bo še naprej zniževala (na 8,1 % leta 2017) zaradi manjšega števila izgub zaposlitev, manj bo tudi iskalcev prve zaposlitve, kar povezujemo z nadaljnjim zmanjšanjem generacij mladih, ki končajo šolanje. Demografska gibanja bodo tudi sicer vedno močnejše vplivala na gibanja na trgu dela zaradi zmanjševanja števila delovno sposobnega prebivalstva (20-64 let). Rast plač v zasebnem sektorju bo še naprej zmerna, kar je povezano z odsotnostjo inflacijskih pritiskov in težnjo po ohranjanju konkurenčnega položaja podjetij. Višja rast plač v javnem sektorju pa bo izhajala iz izplačila v času krize zadržanih napredovanj. Skupna rast plač se bo gibala podobno kot rast produktivnosti.

Po letošnji deflaciji v prihodnjih dveh letih pričakujemo rast cen, ki pa bo ostala precej nizka. Ključen bo vpliv nizkih cen energentov. Nadaljnje okrevanje gospodarske aktivnosti, zlasti krepitev rasti zasebne potrošnje, pa bo vplivalo na sicer skromno krepitev osnovne inflacije.

2. KLJUČNE PRIORITETE EKONOMSKE POLITIKE IN NAČRT UKREPANJA

2.1. Izzivi produktivnosti

V globaliziranem svetu so spremenljivost okolja, odpiranje ekonomij, prilagodljivost in odzivnost politik, ne glede na ekonomski subjekt, ključnega pomena za proaktiven pristop k produktivnosti. Produktivnost opredeljuje stopnjo učinkovitosti rabe virov na vseh področjih. Še posebej je to pomembno z vidika oblikovanja strukturnih in mikroekonomskih politik, ki so ključne za izvedbo – doseganje rezultatov in kasnejšo (re)distribucijo dohodka. Ustrezna ponudbena stran ekonomske politike usmerja odzivnost na srednji rok, kjer so tako javne kot zasebne investicije nujno potrebne za dvig potencialne rasti. Modernizacija poslovnega okolja skozi prestrukturiranje davčnega bremena, zniževanje administrativnih ovir, dostop do financiranja (tudi vidik prestrukturiranja podjetij) in vlaganje v človeški kapital (poglavje 2.2.1.) bistveno vplivajo na dvig konkurenčnosti. Stično točko predstavljajo tudi učinkovita izraba virov in prilagodljivost trga dela. Navedeni ukrepi in načrtovane spremembe s tega področja odговarjajo na priporočila glede zmanjšanja obsega slabih posojil v bankah, prestrukturiranje podjetij in izboljšanje dostopa do financiranja podjetij (CSR 3), prav tako so navedeni ukrepi za ustvarjanje novih delovnih mest ter povečanje zaposljivosti ranljivih skupin ter minimalne plače (CSR 2).

2.1.1. Modernizacija poslovnega okolja za dvig konkurenčnosti

2.1.1.1. Investicije

Slovenija bo v naslednjem srednjeročnem obdobju skušala spodbuditi gospodarsko rast prek javnih naložb ter spodbujanja okolja za zasebne naložbe tako, da bi postopoma dvignila stopnje skupnih investicij v srednjeročnem obdobju nad 20% BDP. Po raziskavi Mednarodnega denarnega sklada povečanje javnih naložb v infrastrukturo za 1% BDP v treh letih poveča BDP za najmanj dobre 3% (MDS 2015). Ob tem se ustvarjajo nova delovna mesta in ugodno poslovno okolje za bodoči gospodarski razvoj. Osnovna javna infrastruktura (fizična - cestna, okoljska, znanost, R&R, šolstvo, pravosodje, zdravstvo, kultura) mora biti sposobna z ustreznim poslovnim okoljem (pomen regulacije) ustvarjati gospodarsko rast, primerljivo s konkurenti. Pri tem mora biti financiranje javnih investicij države nevtrarno (ne sme se zmanjševati drugih izdatkov), povečati pa je potrebno njihovo učinkovitost. Oživitev investicijskega cikla ter povečanje zaupanja vlagateljev v prihodnje donose je osnova za krepitev dolgoročne potencialne rasti.

S sprejeto Strategijo razvoja prometa v RS⁵ in operativnim načrtom bo zagotovljeno redno in enakomerno financiranje projektov na področju **prometa**, izboljšana bo dostopnost in znižani bodo stroški za prebivalstvo in gospodarstvo, prav tako se bo izboljšala varnost v prometu. Nov cikel srednjeročnih investicij v prometu pomeni tudi bolj stabilno okolje za gradbeni sektor. Na podlagi Nacionalnega programa bo treba zagotoviti dodatna javna sredstva za stabilno financiranje investicijskega vzdrževanja in novogradenj na državnem cestnem omrežju. Obseg dodatno zagotovljenih sredstev bo moral poleg potreb upoštevati tudi javnofinančne zmožnosti. Za doseganje ciljev ekonomske politike so ključni tudi projekti na

⁵ http://www.mzi.gov.si/si/dogodki/strategija_razvoja_prometa_v_rs/

področju javne železniške infrastrukture-JŽI, predvsem vlaganja v povečanje zmogljivosti železniške infrastrukture na odseku Divača-Koper, kjer je ključna izgradnja drugega tira, ki bo bistveno prispevala k razvoju gospodarstva v Sloveniji. Prav tako so pomembna obnovitvena dela in načrtovanje novih avtocest, ki bodo nekatere regije povezale z avtocestnim križem. Poleg gradnje prve etape avtocestnega odseka Draženci-Gruškovje v dolžini dobrih 7 km, ki se je pričela graditi v letošnjem letu, poteka veliko aktivnosti tudi na prostorskem umeščanju cest in objektov v prostor (2. cev cestnega predora Karavanke, 3. razvojna os sever, aktivnosti za vzpostavitev cestnih povezav na območju Primorske, priprava dokumentacije za gradnjo južnega dela 3. razvojne osi).

Kljub temu, da sta proračuna za leti 2016 in 2017 že sprejeta, je za izvajanje investicij in investicijskega vzdrževanja na omrežju glavnih in regionalnih cest v letih 2016 in 2017 nujno potrebno poleg sredstev, ki so s proračunoma za leti 2016 in 2017 že zagotovljena, zagotoviti dodatna minimalna finančna sredstva, in sicer v letu 2016 najmanj 10 milijonov evrov in v letu 2017 od 20 do 40 milijonov evrov.

Glede na rastoč promet v koprskem pristanišču, bodo na srednji rok do 2020 nadaljnje aktivnosti usmerjene v zagotavljanje povečanih zmogljivosti kontejnerskega terminala ter nadgradnjo infrastrukture in opreme na pomolu I; izgradnjo dodatnih rezervoarjev za naftne derivate (letalsko gorivo) na pomolu II; povečanje skladiščnih in operativnih pogojev za pretovor avtomobilov v bazenu III; skladiščnih zmogljivosti in operativnih pogojev za pretovor generalnega blaga – za kombiniranje tudi s potrebami sipkih tovorov; izgradnjo objekta potniškega terminala.

Za dvig investicij bo pomemben tudi ukrep **prenosa znanja in tehnologij** iz javnih raziskovalnih organizacij (JRO) v gospodarstvo preko sistema pisarn za prenos tehnologij (TTO) in vzpostavljena matrika za ovrednotenje njegove učinkovitosti. Namenjen je prenosu znanja in tehnologij iz JRO, pa tudi prenosu med JRO in posamezniki ter podjetji. Ukrep je dopolnjen s spodbujanjem raziskovalcev na začetku kariere in bo namenjen raziskovalnim projektom z namenom povezovanja med akterji v trikotniku znanja, pri čemer bodo izhodišča potenciali posameznega raziskovalca in njegovih prebojnih idej. Podpore bodo namenjene različnim oblikam prenosa znanja med akademsko sfero in gospodarstvom kakor tudi krepitvi raziskovalnega potenciala institucij znanja in razvojno naravnanih gospodarskih subjektov. Hkrati bodo spodbujeni komplementarni instrumenti z ukrepi Obzorja 2020. Poudarek bo dan podpori vključevanja slovenskih partnerjev v mednarodne mreže, in sicer preko zagotavljanja infrastrukturnih pogojev v smislu vključevanja v velike mednarodne infrastrukture, spodbujanja raziskav in privabljanja tujih vrhunskih strokovnjakov v Slovenijo, pri čemer bodo podprte iniciative s prednostnih področij Strategije pametne specializacije. Objavljen je že prvi skupni javni razpis Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo ter Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport »Raziskave, razvoj in inovacije v verigah in mrežah vrednosti«.

Republika Slovenija se zaveda pomena **razvoja digitalne družbe** za izrabo priložnosti, ki jih omogočajo informacijsko komunikacijske tehnologije in internet za splošne gospodarske in družbene koristi. Za usmerjanje razvoja digitalne družbe v naslednjem razvojnem obdobju do leta 2020 je Vlada RS sprejela strateške razvojne dokumente: Strategijo razvoja informacijske družbe do leta 2020 – DIGITALNA SLOVENIJA 2020, Načrt razvoja omrežij naslednje generacije do leta 2020 in Strategijo kibernetične varnosti. Vizija Slovenije je, da s pospešenim razvojem digitalne družbe izkoristi razvojne priložnosti IKT in interneta, postane

napredna digitalna družba in referenčno okolje za uvajanje inovativnih pristopov pri uporabi digitalnih tehnologij. Da bi slovenskim deležnikom omogočila enakopravno vključevanje v enotni evropski digitalni prostor, bo Slovenija investirala v ukrepe za odpravo največjih razvojnih vrzeli na področju digitalne družbe: hitrejši razvoj digitalnega podjetništva, večjo konkurenčnost IKT industrije, splošno digitalizacijo, razvoj digitalne infrastrukture, gradnjo širokopasovne infrastrukture, izboljšanje kibernetске varnosti in razvoj vključujoče informacijske družbe. Prednostno bo investirala v digitalizacijo podjetništva, inovativno podatkovno vodeno gospodarstvo ter razvoj in uporabo interneta stvari oz. prihodnjega interneta, pametne skupnosti, mesta in domove, s tehnološkega vidika pa bodo prioriteta raziskave in razvoj tehnologij interneta stvari, računalništva v oblaku, masovnih podatkov in mobilnih tehnologij. Razvojne aktivnosti bo usmerila v omogočanje digitalne rasti in pri tem upoštevala horizontalno razvojno usmeritev inovativne in intenzivne uporabe IKT in interneta na vseh razvojnih področjih. Ustanovila bo Slovensko digitalno koalicijo, ki bo povezala deležnike razvoja digitalnega gospodarstva in oblikovanja digitalnih delovnih mest ter druge deležnike digitalizacije Slovenije. Osredotočeno bo sofinancirala gradnjo širokopasovne infrastrukture s pomočjo javnih sredstev predvsem na podeželskih področjih, s ciljem do leta 2020 96% gospodinjstvom zagotoviti širokopasovni dostop do interneta hitrosti 100 Mb/s, ostalim gospodinjstvom pa najmanj 30 Mb/s. S sofinanciranjem projektov gradnje širokopasovne infrastrukture na podeželskih področjih, nakaterih ni tržnega interesa, bo podeželskemu prebivalstvu omogočeno dostop do sodobne komunikacijske infrastrukture in s tem omogočene enakopravne možnosti za vključevanje v sodobno digitalno družbo, vzpostavila pogoje za oživitev podeželja in za nadaljnji enakomeren razvoj.

Predvidevamo tudi **nadaljevanje investicijskega cikla** na področju zdravstva, šolstva (v obeh primerih obnove, nadgradnje) kot tudi kulture, kjer je poseben poudarek na povezavi s turizmom ter obnovo in oživljanjem kulturnih spomenikov). Tudi v programu razvoja podeželja do 2020 si prizadevamo širiti znanje o raziskavah in razvoju ter inovacijah (z uvedbo tehnologij in postopkov za razvoj novih proizvodov ali proizvodov višje kakovosti ter odpiranje novih trgov, še posebej v kontekstu kratkih dobavnih verig, naložbe v nove gozdarske tehnologije ter v predelavo in trženje gozdnih proizvodov). Vlada je ustanovila podjetje Državno podjetje Slovenski gozdovi, katerega namen je stabilizacija trga gozdno lesnih sortimentov in krepitev delovanja slovenske gozdarsko lesne verige.

Za oceno javnih investicij in presojo o njihovi učinkovitosti se načrtuje oblikovanje **investicijske pisarne**, s čimer bo zagotovila večjo preglednost nad porabo javnih sredstev in njihovo učinkovitostjo.

2.1.1.2. Prestrukturiranje davčnega bremena, vključno s posodobitvijo sistema obdavčitve nepremičnega premoženja

V letu 2016 so predvideni ukrepi v smeri spremembe **porazdelitve davčnega bremena** med potrošnjo, delom in premoženjem (kapitalom), tako da bo nova porazdelitev zagotavljala bolj konkurenčno poslovno okolje. Upošteva se navedeno bodo zastavljeni ukrepi za zmanjšanje obremenitve dela, kot tistega dejavnika, ki negativno vpliva na konkurenčnost in obenem primerjalno predstavlja tudi pomembno omejitev za gospodarsko rast. Rešitve bodo

pripravljene s prestrukturiranjem javnofinančnih bremen in, ob upoštevanju javnofinančnih možnosti, z usmeritvijo dela dodatnih prihodkov iz naslova povečane učinkovitosti pobiranja javnih dajatev v razbremenitev stroškov dela. Cilj davčnega prestrukturiranja je s spremembo porazdelitve davčnega bremena zmanjšati ključne nadpovprečne obremenitve in s tem okrepiti gospodarsko rast ter posredno prispevati k vzdržni javnofinančni konsolidaciji, pri čemer je potrebno zasledovati tudi cilj, da se ohrani dosežen nivo socialne varnosti. Posebna pozornost bo namenjena poenotenju prispevnih osnov za različne oblike dela, od katerih se obračunavajo prispevki za socialno varnost. S tem bomo dosegli tudi pomembne posredne učinke skozi administrativno poenostavitev in normalizacijo razmer na trgu dela.

Z vidika prestrukturiranja javnofinančnih prihodkov in prilagoditve te strukture primerljivim državam kot tudi dejstva, da gre za davek, ki najmanj ovira gospodarsko rast, je uvedba **davka na nepremičnine** eden izmed pomembnih ukrepov. Ponovna uveljavitev davka na nepremičnine bo potekala postopoma, pri čemer bodo pravni akti za prenavo sistema pripravljeni in Državnemu zboru predloženi v obravnavo še v letu 2016. Zakonske rešitve bodo predvidele daljše prehodno obdobje za lažjo uveljavitev novega sistema davka na nepremičnine in sicer celovito uveljavitev novega sistema najkasneje z letom 2020, pri čemer naj se v splošnem obremenitev gospodarstva in posameznikov, ki že danes plačujejo nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča, ne bi povečala.

2.1.1.3. Zmanjšanje administrativnih ovir in poslovnih bremen

Na področju davčnega sistema bodo v 2016 pripravljeni ukrepi za nadaljnjo **poenostavitev davčnih postopkov**. To bodo poenostavitve Zakona o davčnem postopku, nov Zakon o trošarinah in nov Zakon o izvajanju carinske zakonodaje Evropske unije, saj je pregleden, jasn in enostaven davčni sistem učinkovitejši z vidika pobiranja davkov, zagotavlja lažjo uporabo predpisa in večjo pravno varnost davčnih zavezancev, manj obremenjuje gospodarstvo, zato vpliva na konkurenčnost, predvsem pa prispeva k prostovoljnemu plačevanju davkov, zmanjšuje stroške davčnega zavezanca in davčnega organa.

Za moderno poslovno okolje potrebujemo stabilno zakonodajno in poslovno okolje. Pomembna je ustrezna **informacijska podpora** pripravi predpisov, izobraževanju pripravljavcev predpisov v smeri sodelovanja s strokovno in zainteresirano javnostjo, prenavo Priročnika za načrtovanje, vodenje in vrednotenje procesov sodelovanja javnosti, pripravo orodij za oceno učinkov predpisov na posamezne segmente družbe, ipd. S 1.6. 2016 bo tako uvedena obvezna uporaba **ocene učinkov predpisov na gospodarstvo**, preko vzpostavljene aplikacije, in sicer za vsak zakon v rednem postopku sprejemanja. V naslednjih mesecih se bo izvedla integracija v sistem modularnega okolja za pripravo elektronskih dokumentov (MOPED). Prav tako pa se predvideva vzpostavitev mehanizma sistematičnega evalviranja sprejetih predpisov.

Za povečanje pregleda stanja in učinkovitejšega strateškega upravljanja na področju upravnih postopkov (hitrejšega reševanja upravnih zadev ter odpravo upravnih zaostankov) v državi ob vzpostavitvi informacijske platforme bo vzpostavljen **enotni sistem za upravljanje vsebin** (Content Management System), ki bo predstavljal skupni gradnik za ponovno uporabo v okviru centralizacije informatike. Vzpostavitev sistema vzdrževanja

spletnih mest državne uprave bo doprinesla k zmanjšanju števila spletnih mest in posledično znižanju stroškov vzdrževanja za 10 %.

Nadgradnja spletne točke eVEM oziroma vzpostavljena in prenovljena **enotna kontaktna točka – EKT** za poslovne subjekte nudi zagotavljanje celostnih informacij in elektronsko podprtih postopkov za začetek poslovanja (vstopnih priložnosti, vstopnih pogoje). Poleg tega bo v nadaljevanju zagotavljala tudi vse informacije v zvezi s procesom poslovanja in poročanja na enem mestu. Po izračunih Ministrstva za javno upravo bodo zasledovani učinki predvsem v:

- finančnih prihrankih za poslovne subjekte v višini vsaj 15 mio EUR na letni ravni,
- finančnih prihrankih za javno upravo v višini vsaj 2 mio EUR na letni ravni in
- zagotavljanju informacij o pogojih poslovanja na enem mestu.

V tem sklopu se nadaljuje **projekt prenove reguliranih poklicev** in dejavnosti za poenostavitev vstopnih pogojev za opravljanje dejavnosti na trgu. Aktivnost prenove reguliranih poklicev in dejavnosti bo prioriteto potekala na področju storitvenih dejavnosti (pokopališko-pogrebna dejavnost, turizem, gradbeništvo, geodetska dejavnost, dimnikarska dejavnost, nepremičninsko posredovanje, detektivska dejavnost, šola vožnje, odvetništvo in sociala). V okviru prenove reguliranih poklicev in dejavnosti se pričakuje deregulacija procesov, dejavnosti in poklicev tam, kjer za to ni posebnega javnega interesa.

Glavni cilj **prenove prostorske in gradbene zakonodaje** je v čim večji meri zmanjšati investicijsko tveganje, olajšati postopke pridobivanja gradbenih dovoljenj, vključno s krčenjem zahtevane dokumentacije za pridobitev gradbenega dovoljenja in olajšanjem postopkov pridobivanja predpisanih soglasij. Sprememba in nadgradnja prostorske, gradbene in okoljske zakonodaje z vidika optimizacije postopkov in odprave pomanjkljivosti v praksi z namenom ustrezne vključenosti okoljskih vsebin v prostorske in gradbene postopke ter učinkovitega upravljanja s prostorom in okoljem bo obsegala nov *Gradbeni zakon*, nov *Zakon o urejanju prostora* in nov *Zakon o pooblaščenih arhitektih in inženirjih*. V novo zakonodajo bo prenesen in spremenjen tudi znaten del določb Zakona o umeščanju prostorskih ureditev državnega pomena v prostor. Poseben poudarek je pri prenovi prostorske in gradbene zakonodaje namenjen tudi združevanju postopkov, predvsem postopka pridobivanja okoljevarstvenega soglasja in izdajanja gradbenega dovoljenja, pa tudi postopka podrobnejšega prostorskega načrtovanja in izdajanja gradbenega dovoljenja.

Vlada pri predlogih ukrepov za odpravo administrativnih ovir in poslovnih bremen v največji možni meri upošteva in usklajuje predloge in pripombe strokovne javnosti in relevantnih deležnikov.

2.1.1.4. Izboljšanje učinkovitosti pobiranja javnih dajatev

S predlogi sprememb na področju **plačevanja in pobiranja javnih dajatev** omogočimo odpravo ugotovljenih anomalij obstoječega sistema, povečamo pravno varnost zavezancev ter z odpravo možnosti izogibanja plačilu javnim dajatvam povečamo horizontalno pravičnost sistema javnih dajatev. Neposredno bodo ukrepi zastavljeni v smeri boja proti sivi ekonomiji in drugim oblikam izogibanja plačila javnih dajatev, na način izboljševanja analiz tveganj za oblikovanje politike davčnega nadzora, učinkovite uporabe podatkov, pridobljenih na podlagi novih oblik mednarodne izmenjave davčno relevantnih informacij, implementacije

mednarodno dogovorjenih ukrepov za zmanjšanje izogibanja plačevanju davkov s prenosom dohodkov in premoženja v davčno ugodnejša območja (anti-BEPS projekt). Z dodatnimi ukrepi na področju poenostavljanja in pospešitve davčnih postopkov v vseh fazah postopka ter z ukrepi za spodbujanje prostovoljnega izpolnjevanja davčnih obveznosti se bo povečala tudi pravna varnost davčnih zavezancev in predvidljivost odločitev v davčnih postopkih. K tem ciljem bodo prispevali tako ukrepi, ki so bili pripravljene že v lanskem letu in bodo dejansko uveljavljeni tekom letošnjega leta kakor tudi novi ukrepi, pripravljene tekom letošnjega leta.

2.1.1.5. Prestrukturiranje podjetij in financiranje

V segmentu podjetij v državni lasti bomo nadaljevali z njihovo preišljeno **privatizacijo** vezano na določila Strategije upravljanja kapitalskih naložb države sprejete v letu 2015. Slovenski državni holding kot upravljavec podjetij v državni lasti bo zagotovil pogoje za aktivno upravljanje svojih naložb v skladu z večletnim načrtom upravljanja in za doseganje pričakovanih donosov na kapital. V zvezi z upravljanjem kapitalskih naložb države bosta SDH in DUTB zlasti v primeru umika države iz lastništva, zasledovala tudi cilje vezane na zagotavljanje razvoja podjetja, ohranitvijo delovnih mest, sedeža podjetja v Sloveniji, spoštovanja kolektivnih pogodb in standarda zaposlenih, spoštovanja slovenskega jezika in pravočasnega vključevanja predstavnikov zaposlenih v te postopke.

Strategija **upravljanja kapitalskih naložb** države klasificira vse kapitalске naložbe države na strateške, pomembne in portfeljske ter določa ključne cilje upravljanja, ki so med drugim uresničevanje strateških razvojnih ciljev, dvig kulture korporativnega upravljanja, povečanje učinkovitosti razpolaganja z naložbami in povečanje donosa kapitala. Ključen cilj upravljanja kapitalskih naložb države je ustvarjanje donosa kapitalskih naložb države v višini 8 odstotkov na knjigovodsko vrednost kapitala leta 2020. V naslednjih letih je ciljna donosnost kapitalskih naložb države 6,3-odstotna za leto 2016 in 7,1-odstotna za leto 2017. Izvedba posameznih ciljev strategije je opredeljena v Letnem načrtu upravljanja kapitalskih naložb za leto 2016, ki med drugim predvideva nadaljevanje prodajnih postopkov treh družb iz privatizacijskega seznama iz leta 2013 in začetek prodajnih postopkov 30 kapitalskih naložb države, ki so s strategijo določene za portfeljske. Med slednjimi je najpomembnejši postopek prodaje deleža v Novi Ljubljanski banki, d. d., v višini 75 % -1 delnica.

Ministrstvo za finance je pripravilo predlog *Zakona o demografskem rezervnem skladu*, ki skladno z določbami Zakona o Slovenskem državnem holdingu (Uradni list, RS, št. 25/14) določa delovanje demografskega rezervnega sklada ter njegove dodatne stalne vire financiranja. Zakon bo sprejet na vladi in posredovan v Državni zbor RS do konca leta 2016. Namen zakona je s preoblikovanjem Kapitalске družbe, d. d., v demografski rezervni sklad doseči financiranje obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja na podlagi medgeneracijske solidarnosti, kot ga opredeljuje zakon, ki ureja pokojninsko in invalidsko zavarovanje, s strani demografskega rezervnega sklada, in sicer z upravljanjem lastnega premoženja, premoženja pokojninskih skladov in dodatnih finančnih sredstev, ki mu jih v ta namen s tem zakonom namenja Republika Slovenija. Zagotovitev oblikovanja, ustreznega delovanja in financiranja demografskega rezervnega sklada je potrebna tudi za dolgoročno in uravnoteženo vzdržnost pokojninske blagajne in javnih financ.

Postopki **sanacije bančnega sistema** se v letu 2016 zaključujejo. To je stabiliziralo bančni sektor in povrnilo kredibilnost države na mednarodnih finančnih trgih. Ukrepi, izvedeni v zadnjih treh letih, so vključevali preglede kakovosti sredstev, obremenitvene teste, obširno dokapitalizacijo bank v državni lasti in prenos slabih posojil na Družbo za upravljanje terjatev bank (DUTB) ter konsolidacijo bančnega sistema. Kot zadnji korak je v bila v 2015 izvedena združitev Abanke in Banke Celje, v letu 2016 pa je bila Probanki in Factor banki odvzeta bančna licenca, lupini družb pa pripojeni k DUTB. Postopki privatizacije bank potekajo v skladu z zavezami, danimi Evropski uniji, in Odlokom o strategiji upravljanja kapitalskih naložb države (Uradni list RS, št. 53/15).

Za 2016 ostaja ključna naloga nadaljnje **izboljšanje upravljanja nedonosnih terjatev** bank v državni lasti in znižanje njihovega deleža. Banke so aktivno pristopile k načrtnemu in hitremu zniževanju obsega slabih terjatev. Ministrstvo za finance je v sodelovanju s SDH naložilo bankam prejemnicam državne pomoči, da pripravijo načrte in akcijske programe zniževanja slabih kreditov. Banke so tako uvrstile upravljanje nedonosnih terjatev med strateške cilje, izdelale strategije razreševanja nedonosnih terjatev, vzpostavile organizacijsko strukturo, se kadrovsko okrepile. Hkrati so pristopile k *Načelom prostovoljnega finančnega prestrukturiranja podjetij* in k vzpostavljanju sistemov za zgodnje odkrivanje povečanega kreditnega tveganja. Prav tako je k zmanjšanju deleža nedonosnih terjatev pripomogla aktivnost Banke Slovenije, ki je oblikovala smernice za postopno odpravo oslabitev za naložbe, za katere so banke podpisale sporazum o prestrukturiranju oz. MRA, prenovila poročanja Banki Slovenije, pripravila smernice za Sistem zgodnjih opozoril v bankah za spremljanje komitentov (t.i. EWS) in optimizacijo procesov (prestrukturiranja nedonosnih terjatev) v bankah. Do septembra 2015 se je delež terjatev v zamudi nad 90 dni znižal za 0,8 o.t. na 11,1 odstotka razvrščenih terjatev, oziroma na raven iz julija 2011. Z izključitvijo Probanke in Factor banke znaša ta delež 9,9 odstotka. K znižanju deleža slabih terjatev je pomembno vplival tudi prenos tveganih postavk na DUTB. V kolikor prenos slabih terjatev na DUTB ne bi bil izveden, bi ob nespremenjenih pogojih prenesenih terjatev delež terjatev v zamudi nad 90 dni znašal 18,4%. Konec leta 2015 je bila sprejeta z 2016 uveljavljena *novela Zakona o ukrepih Republike Slovenije za krepitev stabilnosti bank*. Ta omogoča **učinkovito prestrukturiranje podjetij**, katerih družbenik ali upnik je zaradi izvedbe ukrepov za krepitev stabilnosti bank postala DUTB.

V letu 2016 bo pripravljena **strategija DUTB** za 2017-2022, torej do konca njenega delovanja. Finančni cilj DUTB je zagotoviti največji mogoči donos, odplačati obveznice z državnim poroštvom, ki so bile izdane kot plačilo za prenesena sredstva, in ustvariti zahtevani donos na prvotno vplačani kapital s strani Republike Slovenije. Skladno s predhodnim je cilj tudi prestrukturirati družbe, če je to ekonomsko upravičeno, ter prispevati k ponovni vzpostavitvi vzdržnega delovanja nepremičninskega in drugih trgov v Sloveniji. Cilj je tudi intenzivno upravljati sredstva in dodatno investirati vanje z namenom optimiziranja njihovega poslovnega potenciala in povečevanja njihove unovčljive vrednosti.

Spremembe v **sistemskem okviru za delovanje bank** v letu 2016 bodo obsegale nov *Zakon o sistemu jamstva za vloge*, ki bo urejal vzpostavitev in delovanje sistema jamstva za vloge pri bankah, pristojnosti in naloge Banke Slovenije pri izvajanju nalog in pooblastil organa za jamstvo vlog ter nadzor glede izpolnjevanja obveznosti v zvezi s sistemom

jamstva za vloge. Znesek kritja zajamčene vloge ostaja 100 tisoč evrov. Sprejet bo tudi *Zakon o reševanju in prisilnem prenehanju bank*. Zakon bo v slovenski pravni red dokončno prenesel Direktivo 2014/59/ EU z dne 15. maja 2014 o vzpostavitvi okvira za sanacijo in reševanje kreditnih institucij in investicijskih podjetij.

Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo je v letu 2016 pripravil **Program izvajanja finančnih spodbud 2015-2020**, za katere so bile potrjene sheme državnih pomoči. Ukrepi se že izvajajo. Nadaljuje se dostop do ugodnih finančnih virov v obliki subvencij za zagon podjetij, semenskega kapitala (konvertibilno posojilo, lastniški vložki), tveganega kapitala preko družb tveganega kapitala, mikrokreditov, garancij za bančne kredite s subvencijo obrestne mere preko Slovenskega podjetniškega sklada (SPS). SPS kombinira finančne instrumente tudi z vsebinsko podporo v obliki mentoriranja, usposabljanja, mreženja (t.i. »dvojčki«). V sodelovanju s Slovenskim regionalnim razvojnim skladom je še naprej omogočen dostop do ugodnih posojilnih virov, v manjši meri celo v kombinaciji z nepovratnimi sredstvi oz. samih nepovratnih sredstev (na območju, kjer živita avtohtoni narodni skupnosti) in izveden razpis za regijske izvajalce garancijskih shem, na katere je prenesel dolgoročne finančne vložke za izvajanje regijskih garancijskih shem. SID banka izvaja kredite za MSP v okviru Posojilnega sklada (4 kreditne linije) in instrument finančnega inženiringa za tehnološko inovativne projekte. Z instrumentom finančnega inženiringa se podpira tehnološko inovativne projekte podjetij. V letu 2016 je bil objavljen tudi nov instrument »potrpežljiva posojila«. Za leto 2017 in dalje še ni odločitve o strukturi upravljanja finančnih instrumentov, financiranih iz sredstev evropske kohezijske politike 2014-2020, ki bo temeljila tudi na analizi vrzeli financiranja (GAP analiza, PWC). Slovenija se zaveda pomena spodbudnega podpornega okolja za nastajanje ter rast in razvoj podjetij. Zato posebno pozornost namenjamo krepitvi ugodnega okolja za start-up podjetja. Prav tako pa je pomembno učinkovito poslovno (zakonodaja, infrastruktura, davki, podporne storitve, itd.) okolje za ostala podjetja, da lahko rastejo in se razvijajo.

V pomembno podporo procesov prestrukturiranja sodi tudi nedavna reformna zakonodaja na področju **postopkov zaradi insolventnosti** ter ukrepi za **administrativno razbremenitev v pravosodju** (poglavje 2.3.3.). Na podlagi izsledkov dela medinstitucionalne implementacijske skupine je bila pripravljena *novela Zakona o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju*, katere osrednja cilja sta: i) bolj uravnotežena ureditev postopkov prestrukturiranja majhnih družb, ki po eni strani majhnim družbam omogoča dodatne postopke in ukrepe za prestrukturiranje, po drugi strani pa zaradi učinkovitejšega varstva pravic upnikov omeji postopek poenostavljene prisilne poravnave samo na mikro družbe in ii) na področju dopolnitve ureditve osebnih stečajev omejitev možnosti zlorabe instituta odpusta obveznosti in omogočiti skrajšanje preizkusnega obdobja za najbolj socialno ogrožene kategorije dolžnikov (upokoјence, invalide, roditelje samohranilce in druge dolžnike, ki prejemale le minimalne prejemke). Implementacijska skupina bo nadaljevala s svojim delom, v okviru katerega bo obravnavala tudi aktualno problematiko na področju prestrukturiranja podjetij in postopkov insolventnosti ter prisilnega prenehanja in izvajala svoje naloge.

2.1.2. Delujoč trg dela

Razmere na trgu dela se v letih 2015-2016 na splošno izboljšujejo, a strukturni izzivi ostajajo. V letu 2016 -2017 bodo ukrepi namenjeni predvsem nadaljnjemu izboljševanju delovanja trga dela predvsem na področju atipičnih oblik dela in spodbujanju kakovostnih delovnih mest ter optimiziranju razmerja med fleksibilnostjo in varnostjo. Nadaljevali se bodo ukrepi, vezani na zaposljivost dolgotrajno brezposelnih, starejših, nizko izobraženih in mladih, upoštevajoč tudi analizo obstoječih ukrepov, ki je v pripravi. Vsi predlogi ukrepov, ki se nanašajo na področje trga dela in pokojnin, bodo predmet usklajevanj med socialnimi partnerji v okviru Ekonomsko socialnega sveta.

2.1.2.1. *Aktivna politika zaposlovanja (APZ) in drugi ukrepi na trgu dela*

Kljub visokem deležu vključenosti v ukrepe aktivne politike zaposlovanja (48% od vseh brezposelnih v 2015) ter okrepljenim aktivnostim Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje, se problematika dolgotrajne brezposelnosti zaostreje, povečala se je stopnja brezposelnosti starejših in nizko izobraženih ter razlika v stopnji brezposelnosti med spoloma. Povečevanje dolgotrajne brezposelnosti pomembno vpliva na naraščanje števila prejemnikov in upravičencev do denarne socialne pomoči (glej poglavje 2.2.6.).

Ukrepi za leti 2016 in 2017 so naravnani predvsem na **dolgotrajno brezposelne, starejše, nizko izobražene in mlade**. Z Načrtom za izvajanje ukrepov aktivne politike zaposlovanja za leti 2016 in 2017 je za izvajanje ukrepov za leto 2016 predvidenih 100 milijonov evrov, kar je 35 odstotkov več kot leta 2015 (javna dela, spodbude za zaposlovanje, subvencije za zaposlitev, usposabljanje na delovnem mestu, neformalno izobraževanje in usposabljanje, zaposlitveni projekti na lokalni ravni). V prvi polovici leta 2016 bo sprejet izvedbeni načrt Jamstva za mlade za obdobje 2016-2020, v katerem bodo ukrepi ciljno usmerjeni k najbolj ranljivim, ki kljub ugodnejšim gospodarskim razmeram niso konkurenčni na trgu dela. V okviru programa so zajeti ukrepi tako s področja gospodarstva, zaposlitvenih možnosti na področju kulture kot tudi spodbude za zaposlitev mladih kmetov. Poseben poudarek se bo namenil spremljanju izvajanja in ugotavljanje učinkovitosti ukrepov, kar bo podlaga za nadaljnji razvoj politik na tem področju.

Poleg že obstoječih spodbud za podaljševanje **delovne aktivnosti starejših** in povečevanje stopnje njihove delovne aktivnosti bo v letu 2016 učinkoval tudi novembra 2015 sprejet *Zakon o interventnem ukrepu na področju trgu dela*, ki določa začasno spodbudo delodajalcem (oprostitvev plačila prispevkov delodajalca za socialno varnost) za zaposlovanje starejših brezposelnih oseb. Decembra 2015 je bila sprejeta tudi novela *Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju* s ciljem spodbujati vse zavarovance za vztrajanje v polni zaposlitvi, tudi tiste, ki so že dopolnili 65 let in izpolnjujejo pogoje za starostno ali predčasno pokojnino. Na ta način bodo še naprej aktivni, prejeli pa bodo tudi 20 % pokojnine. Zakon omogoča fleksibilnejši prehod iz delovne aktivnosti v polno upokožitev. V pripravi je dokument o starejših na trgu dela, ki bo analiziral stanje in vzroke za nizko delovno aktivnost starejših ter bo vseboval predlog celostnega nabora ukrepov, ki bodo prispevali k višji zaposljivosti starejših, zmanjšanju njihove dolgotrajne brezposelnosti in posledično večji delovni aktivnosti. Na podlagi odzivov iz javne razprave bomo k pripravi prvih ukrepov pristopili v drugi polovici leta 2016.

2.1.2.2. Spremembe v regulaciji trga dela

Sprejete spremembe v **regulaciji trga dela** v zadnjih treh letih (vključno z učinki sprememb *Zakona o delovnih razmerjih*) se kažejo v manjši zadržanosti delodajalcev do zaposlovanja za nedoločen čas. Povečano zaposlovanje za nedoločen čas je najbolj izrazito med mladimi (2012: 13,6 %, 2015: 20 %). Med drugim je k temu prispevala tudi sprememba na področju **študentskega dela**. Močno so se povečali tudi prehodi iz zaposlitev za določen čas v zaposlitve za nedoločen čas (2013: z 36,9 % na 49,5 % v 2014). To Slovenijo uvršča med države z največjo verjetnostjo prehoda iz začasne zaposlitve v zaposlitev za nedoločen čas. Čeprav se je število študentov, ki opravljajo študentsko delo, po anketi o delovni sili povečalo, je denarni obseg študentskega dela po uvedbi sprememb nekoliko upadel. Dijaki in študenti torej to delo opravljajo v krajšem trajanju in v večji meri za začasna in občasna dela, kar je bil glavni namen spremembe.

V 2016 bo izvedena poglobljena **analiza o učinkih sprememb delovne zakonodaje**, ki bo temeljila na mikro podatkih za triletno obdobje po sprejeti reformi trga dela. Namen analize je ugotoviti učinke sprememb v regulaciji trga dela na posamezne skupine na trgu dela (segmentacija) ter ugotoviti, če je povečana fleksibilnost vplivala na večjo produktivnost kot posledico povečanih možnosti podjetij za prilagajanje.

Prav tako je bil v aprilu 2016 pripravljen dokument o **dostojnem delu**, ki vključuje nabor možnih ukrepov za naslavljanje uporabe atipičnih oblik dela, kadar ta ni v skladu z njenim namenom, in predloge usmeritev za potrebne prilagoditve sistema zaradi oblik dela, ki so v porastu zaradi dejanskih potreb določenih panog, predvsem povezanih z razvojem digitalne družbe. Na podlagi razprav s socialnimi partnerji o naboru ukrepov za dostojno delo bodo sprejeti ukrepi za nadaljnje povečanje učinkovitosti nadzora nad izvajanjem delovne zakonodaje in drugi ukrepi z namenom preprečevanja nelegalne uporabe atipičnih oblik dela.

2.1.2.3. Ureditev minimalne plače

V dogovoru med socialnimi partnerji ostaja višina **minimalne plače** v letu 2016 nespremenjena. Rast minimalne plače od leta 2014 dalje zaostaja za rastjo povprečne plače, enak trend je pričakovati tudi v letu 2016. Prav tako v zadnjih dveh letih zaostaja za rastjo produktivnosti. Zaradi zmanjšanja deleža prejemnikov minimalne plače v zasebnem sektorju se je delež vseh prejemnikov minimalne plače⁶ od leta 2013, ko je bil ta najvišji (14,6%), zmanjšal za 2,5 o.t. Prav tako se je delež zaposlenih, ki živijo pod mejo revščine, zmanjšal iz 7,1% v letu 2013 na 6,4% v letu 2014. Z uveljavitvijo zakonodajne spremembe se v 2016 spreminja struktura minimalne plače v smeri večje mednarodne primerljivosti. Zaposlenim, ki so prejemniki minimalne plače in hkrati delo opravljajo v manj ugodni razporeditvi delovnega časa, je s spremembo zagotovljena enaka obravnava. V 2016 bo dokončana poglobljena analiza ekonomskih in socialnih učinkov dviga minimalne plače (učinki na zaposlenost in tokove delavcev; plače in njihovo porazdelitev; produktivnost; na

⁶ Podatki AJPEŠ-a o številu zaposlenih temeljijo na opravljenih urah dela.

kupno moč in ocena vpliva na zmanjševanje revščine), ki bo podlaga za proučitev možnosti za nadaljnje usklajevanje med socialnimi partnerji.

2.1.3. Učinkovita raba virov

Učinkovita raba virov je pomemben del strategije EU za ustvarjanje rasti in delovnih mest, ki skozi pametno (ki temelji na znanju in inovacijah), trajnostno (zelena rast bo dolgoročno bolj trajnostna) in vključujočo (ker visoka stopnja zaposlenosti zagotavlja boljšo družbeno in ozemeljsko kohezijo) rast določa cilje za EU kot celoto. Ukrepi na številnih področjih politik glede okolja in podnebnih sprememb, energije, prevoza, industrije, kmetijstva, ribištva in regionalnega razvoja bodo na srednji rok zagotavljali, da se na vseh ustreznih področjih politik dosledno upošteva učinkovita raba virov.

Energetski koncept Slovenije ima za glavni cilji nadomeščanje tujih virov z domačimi (večja samooskrba), razvoj pametne infrastrukture in boj proti podnebnim spremembam. Nadaljnji potek bo v letu 2016 osredotočen na izdelavo strokovnih podlag za EKS (t.j. dolgoročnih energetskih bilanc). Dileme se nanašajo na izzive v zvezi s (1) sistemsko in razpršeno proizvodnjo električne energije, (2) opredelitvijo realnih potencialov razpoložljivih virov energije, (3) področja sektorja toplote in (4) rabo energije v prometu.

Bistvenega pomena za zmanjšanje pritiskov na okolje sta **učinkovita raba obnovljivih virov** in učinkovita raba energije. Kljub dosedanjim vlaganjem v energetsko sanacijo stavb, obnovljive vire energije (OVE) ter učinkovito rabo električne energije so potrebe po nadaljevanju in nadgradnji tovrstnih vlaganj v obeh kohezijskih regijah velike. Z obsežnimi vlaganji v prenavo stavbnega fonda se pričakuje tudi pospešitev gospodarske rasti, ustvarjanje novih delovnih mest in zmanjšanje odvisnosti Slovenije od uvoza energentov. Z vlaganji v učinkovito rabo energije (URE) v javnem sektorju bo mogoče prispevati k izboljšanju javnofinančne slike. Podprti bodo tudi ukrepi za zmanjševanje problema energetske revščine, ki se v Sloveniji v zadnjem desetletju povečuje. Na področju URE bo poudarek namenjen tudi razvoju finančnih instrumentov, ki bodo spodbudili vstop zasebnega kapitala in povečali vlogo dobaviteljev energije pri spodbujanju in izvedbi projektov URE. Izboljšanje energetske učinkovitosti stavbnega fonda bo ključni ukrep prihodnje energetske politike za oskrbo s toploto. V obdobju do leta 2023 se bo izvajala energetska obnova javnih stavb. Za ta namen je predvidenih 115 mio EUR nepovratnih in 50 mio evrov povratnih sredstev, ki predstavljajo tudi investicijski potencial.

K zmanjševanju emisij toplogrednih plinov (TPG) in URE lahko bistveno prispevajo tudi **pametna omrežja**, ki med drugim ponujajo možnosti za razvoj vrste novih izdelkov in storitev ter ustvarjanje novih delovnih mest ter so tako priložnost tudi za mala in srednja inovativna podjetja (globalni trg pametnih omrežij je eden najhitreje rastočih trgov). K ciljem zmanjševanja TPG prispeva spodbujanje trajnostne mobilnosti. Še naprej se izvaja projekt, ki omogoča usklajene vozne rede in ustanavlja upravljavca javnega potniškega prometa. V prihodnje bodo sistemske rešitve za trajnostno mobilnost izhajale iz pripravljenih celostnih prometnih strategij, ki bodo lahko to problematiko urejale na ravni urbanega območja, ali

širše, regionalno. Mesta bodo morala zagotoviti tudi smiselno povezavo med celostnimi prometnimi strategijami in trajnostnimi urbanimi strategijami.

Možnosti za **zmanjševanje emisij TGP iz kmetijstva** se na področju rastlinske proizvodnje kažejo predvsem v uporabi energetske varčnejših tehnologij, učinkovitejšem gospodarjenju z dušikom, optimizaciji gnojenja, ustrežnejšem načinu obdelave tal, izboru ustreznega kolobarja in ozelenitvi tal. Ukrepi, vezani na način obdelave tal, s katerimi se povečuje organska masa v tleh, med drugim pozitivno vplivajo tudi na skladiščenje oziroma vezavo ogljika v tla. Na področju živinoreje je zmanjšanje TGP in amonijaka možno doseči z ustrežnejšim ravnanjem z živinskimi gnojili ter z izboljšanjem tehnologije reje, pašo živali, ustrežnejšim skladiščenjem živinskih gnojil, pridobivanjem bioplina itd. Pozitiven vpliv na zmanjšanje emisij ima tudi povečanje učinkovitosti rabe energije na kmetijskih gospodarstvih. Naložbeni ukrepi so glavno orodje za reševanje tega problema prek podpore za aktivnosti v zvezi z obnovo ali izgradnjo gospodarskih poslopij z novimi, učinkovitimi tehnologijami; zmanjšanjem razdrobljenosti kmetijskih zemljišč z izvedbo komasacij; zmanjšanjem porabe energije preko obnove električnih instalacij, izolacije stavb, nakupom energetske varčnejše opreme itd.

2.2. Demografski izzivi in človeški viri

Demografske projekcije in njimi povezani izzivi predstavljajo ključen element nadaljnega razvoja in dolgoročne javnofinančne vzdržnosti. Število starejših glede na delovno sposobne se bo do leta 2060 več kot podvojilo. Migracijska politika v tem okviru predstavlja pomemben nov element v oblikovanju srednjeročnih politik. Na začetku leta 2013 je bilo od 100 delovno sposobnih prebivalcev odvisnih 26,9 starejših od 65 let, leta 2060 jih bo 58,3 (EUROPOP2013). Število najstarejših prebivalcev (nad 85 let) se bo še naprej povečevalo, njihov delež se bo povečal z 2 % na 7 % prebivalstva. Hkrati upada število delovno sposobnih prebivalcev, kar vpliva na omejevanje rasti zaposlenosti.

V ta namen je potrebno izkoristiti vse možnosti za večanje aktivnosti prebivalstva, delovne aktivnosti starejših, hitrega prehoda mladih na trg dela ter z dolgoročnimi strukturnimi spremembami (pokojnine, zdravstvo, dolgotrajna oskrba, migracijska politika) omogočiti okolje primerno in vzdržno za razvoj ob staranju prebivalstva. Za gospodarsko rast bo poleg tega ključnega pomena politika povečevanja produktivnosti (glej poglavje 1.3.1.), brez katere ob danih demografskih trendih rast ni možna. V ta namen so poleg ključnih strukturnih sprememb načrtovani tudi ukrepi na področju človeških virov. Ukrepi v nadaljevanju odgovarjajo na priporočila s področja pokojninskega in zdravstvenega sistema (CSR 1) ter področja spodbujanje zaposlovanja (CSR 2).

2.2.1. Znanje in kompetence

V obdobju 2016 in 2017 bodo izvedeni različni ukrepi za **povečanje stopnje dokončanja in krajšanje trajanja študija**. Za doseg te ciljev je pomembno sprejeti ukrepe z različnih področij, ki se med seboj dopolnjujejo in imajo vpliv na lažji prehod mladih na trg dela. V letu

2016 se načrtuje sprejem *sprememb Zakona o visokem šolstvu*, o katerem je bila javna razprava že zaključena, ki bo med drugim vključeval spremembe za večjo internacionalizacijo (učni jezik, mednarodno primerljivost pri doseganju učnih izidov), kakovost (novosti v akreditacijah visokošolskih zavodov in študijskih programov za hitrejšo prilagajanje potrebam po znanju in na trgu dela, uvajanje izredne evalvacije študijskega programa), spodbudil skrajševanje obdobja študija in s tem hitrejši vstop mladih na trg dela ter zagotovil ustrezno stabilnost financiranja visokega šolstva (uvedba financiranja temeljnega in razvojnega stebra; povečanje učinkovitosti, razmerje med vpisanimi študenti in diplomanti). Načrtuje se nadaljnje vključevanje študentov v projekte, ki se bodo izvajali v neposrednem partnerstvu z gospodarstvom, omogočali odprto in prožnega prehajanja med izobraževanjem in trgom dela, s čimer se bo zagotovilo pridobivanje konkretnih praktičnih izkušenj že med izobraževanjem. Za potrebe učinkovitega spremljanja gibanj na trgu dela in ugotavljanja dolgoročnih potreb se bo vzpostavil sistem spremljanja zaposlenosti diplomantov, ki bo podlaga za natančnejše napovedovanje potreb po znanju na trgu dela. Previden je nadaljnji razvoj in izvajanje dejavnosti kariernih centrov v visokem šolstvu ter posodobitev analitičnega informacijskega sistema visokega šolstva (eVŠ). V pripravi je tudi *novi sistemski Zakon o visokem šolstvu*, s poudarkom na urejanju javne službe, študijskih programov in oblik povezovanja z gospodarstvom, finančnih podlag za spodbujanje kakovosti in učinkovitosti študija.

Na področju **poklicnega izobraževanja in usposabljanja** bo poudarek na razvoju modelov praktičnega usposabljanja, ki se bodo izvajali v tesnem sodelovanju s socialnimi partnerji. V letu 2016 je prioriteta sprejetje Zakona o vajeništvu, na podlagi katerega bo mogoče izvesti pilotne projekte vajeništva ter razvojne projekte kohezijske politike na področju vseživljenjskega učenja in dviga kompetenc odraslih. V povezavi s trgom dela se bodo izvajali tudi programi nadaljnega poklicnega izobraževanja in usposabljanja za spodbujanje vlaganj v človeške vire v podjetjih in usposabljanje zaposlenih, zlasti v MSP. Spodbujanje izobraževanja odraslih bo usmerjeno v financiranje izvajanja programov za pridobivanje temeljnih in poklicnih kompetenc ter sofinanciranje izobraževanja za dvig izobrazbene ravni in pridobivanje poklicnih kompetenc. Pri tem se bo osredotočilo na starejše od 45 let z nižjo izobrazbo (ISCED 1-2).

V naslednjih letih so bo nadaljevala podpora **kompetenčnim centrom za razvoj kadrov** s poudarkom na krepitvi delovnih kompetenc starejših zaposlenih. Izvedel se bo tudi program Celovite podpre podjetjem za aktivno staranje. Spodbujalo se bo vključevanje v neformalno usposabljanje in izobraževanje ter pridobivanje nacionalnih poklicnih kvalifikacij starejših, nižje usposobljenih in mladih. Ob tem se bodo izvajali tudi drugi projekti, kot so prenos znanja, mentorstvo na področij npr. kultura. Za povezovanje izobraževanja in usposabljanja s trgom dela bo ključna tudi politika štipendiranja (deficitarni poklici, kadrovske štipendije).

Za nadaljnje zagotavljanje nizkega deleža mladih, ki prezgodaj opustijo šolanje, se v letu 2016 načrtuje dograditev modela ugotavljanja in zagotavljanja kakovosti in začetek poskusnega izvajanja na vzorcu šol. K cilju lažjega **vstopa mladih na trg dela** bo prispeval tudi prenovljeni program Projektno učenje mladih odraslih (PUM-O), ki bo mladim nudil spodbudo pri razvoju ključnih kompetenc in osebnostnih lastnosti, s katerimi bodo izboljšali svojo uspešnost na trgu dela. Hkrati se bo izvajalo ukrepe za dvig kakovosti izobraževalnega sistema ter krepitev splošnih in prečnih kompetenc na vseh ravneh izobraževanja, vključno s spodbujanjem prožnega prehajanja med izobraževanjem in okoljem, spodbujalo se bo

podjetnost, razvijalo inovativna učna okolja ter podprlo kakovostno karierno orientacijo za nadarjene. Krepi se bo tudi kompetence strokovnih delavcev na celotni izobraževalni vertikali (socialne in državljanske kompetence), saj so le-ti ključni za zagotavljanje kakovosti izobraževalnega sistema.

Izvajala se bo promocija in uveljavljanje **slovenskega jezika** za družine z nizkim socialno-ekonomskim statusom (bralna pismenost učencev in dijakov), lahko branje za odrasle osebe z motnjami v duševnem razvoju in intenzivni tečaj slovenščine za priseljenske otroke in po potrebi za migrantske otroke. Za **vključujočo družbo** se bodo izvajale aktivnosti za izboljšanje dostopnosti do kulturnih dobrin in kulturne dediščine mladim in ranljivim skupinam. Zagotovljena bo tudi večja socialna vključenost pripadnikov ranljivih družbenih skupin na področju kulture.

2.2.2. Celovit odziv na demografske spremembe v Sloveniji

Demografske spremembe so poleg potrebnih sprememb sistemov socialne varnosti (pokojnine, dolgotrajna oskrba, zdravstvo) povezane tudi z drugimi družbenimi spremembami. V ta namen bo pripravljena **celovita strategija**, s katero se bo določil okvir in podlage za organizirano **odzivanje na aktualne demografske procese**. V letu 2016 bo pripravljena strategija dolgožive družbe⁷, ki zagotavlja aktivno in zdravo staranje ob upoštevanju načela medgeneracijskega sodelovanja in solidarnosti in strategija migracij v povezavi z razvojem trga dela. V 2017 je načrtovan sprejem resolucije o družinski politiki.

2.2.3. Zdravje ljudi

Izvajanje **zdravstvene reforme** je pomembnejša prioriteta Vlade RS. Oktobra 2016 bo predvidoma na vladi sprejet nov *Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju*, v katerem bo med drugim opredeljeno preoblikovanje dosedanjega prostovoljnega dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja, zakonsko urejene pravice in obveznosti iz obveznega zdravstvenega zavarovanja, določen status in ureditev finančnega nadzora Zavoda za zdravstveno zavarovanje. Z ukrepi za diverzifikacijo virov se bo v financiranje vključilo proticiklične mehanizme. Z njimi bomo povečali odzivnost financiranja zdravstvenega varstva na splošno dinamiko v gospodarstvu. V Zakonu o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju bo sedanja oblika dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja preoblikovana v obvezno dajatev, ki bo predstavljala solidarnější način financiranja od trenutnega, pri čemer ne bo dodatno obremenila stroškov dela. Prav tako se bo nekatere izdatke, ki jih sedaj plačuje zdravstvena blagajna (specializacije, pripravništva, sekundariji, del teciarja I, ki se nanaša na učenje in usposabljanje) preneslo na državni proračun, saj ne gre za pravice iz obveznega zdravstvenega zavarovanja. Prenos se zagotovi na način, ki ne bo negativno vplival na javnofinančni položaj javnih financ. V zakonu bo opredeljena tudi jasna pristojnost in odgovornost za pripravo, uvajanje in posodabljanje obračunskih modelov. Ministrstvo za zdravje pristopa k spremembam le-teh, pri čemer gre za postopno uvajanje v naslednjih nekaj letih. Spremembe bodo izvedene v smeri, ki bo zagotavljala stroškovno učinkovitost porabe razpoložljivih sredstev, odgovornosti

⁷ Temeljila bo na celoviti analiza aktualnega demografskega stanja in prihodnjih gibanj, ki jo bo pripravil UMAR.

posameznih institucij pa bodo jasno razmejene. Izboljšalo se bo zbiranje potrebnih podatkov za izvedbo sprememb v smeri spodbujanja večje uspešnosti in zasledovanja boljše kakovosti ter na dolgi rok uvedbo plačila po metodologiji pay-for-performance.

Ministrstvo za zdravje v letih 2016 in 2017 nadaljuje z nizom ukrepov, ki bodo pričakovano izboljšali **uspešnost** ter imeli učinke na boljšo **učinkovitost** zdravstvenega sistema.

V letih 2016 in 2017 se bo tako nadaljeval projekt **skupnega javnega naročanja** zdravil, medicinskih pripomočkov in opreme, kar je osnova za doseganje najnižjih možnih nabavnih cen ob nezmanjšani kakovosti zdravil, medicinskih pripomočkov in opreme ter vzpostavitvi večje preglednosti tako na strani ponudnikov kot tudi bolnišnic. Pri zdravilih je bilo do sedaj privarčevanih 20 odstotkov sredstev, pri skupnem nakupu medicinske opreme za 7 urgentnih centrov pa več kot 30 odstotkov sredstev oz. 3 milijone evrov. Glede na spodbudne rezultate se projekt nadaljuje in sicer je sedaj skupno javno naročanje za zdravila obvezno za vse javne bolnišnice, v letih 2016 in 2017 pa se nabor predmetov širi še na najbolj pogoste medicinske pripomočke.

Spremembe bodo izvedene tudi na področju **lekarniške dejavnosti**. Na tem področju bo z zakonodajo uvedenih kar nekaj sprememb, pomembnih za varnost pacientov, hkrati pa tudi za stroškovno učinkovitost v sistemu. Tako bosta na primer med drugim urejeni klinična farmacija in polifarmakoterapija (sočasno jemanje več zdravil). Predlog zakona je že v javni razpravi.

V letu 2016 in prihodnjih letih nadaljujemo z nacionalnimi uvedbami informacijskih rešitev na področju zdravstva, ki so bile razvite v okviru projekta **eZdravje**. V letu 2016 na sekundarni in terciarni ravni uvajamo elektronsko predpisovanje in izdajo zdravil - eRecept, ki je na primarni ravni bil uveden že v letu 2015. Glavnina aktivnosti v letu 2016 bo predstavljala uvedba eNaročanja, kjer bomo s točnimi podatki o prostih terminih predvsem povečali učinkovitost naročanja na zdravstvene storitve, hkrati pa bomo s točnimi podatki o čakalnih dobah na nacionalni ravni lahko boljše planirali ukrepe za izboljšanje stanja na tem področju. V letu 2016 bomo začeli tudi z zbiranjem povzetka podatkov o pacientu v Centralnem registru podatkov o pacientu, kar bo omogočalo učinkovitejšo in varnejšo obravnavo pacientov na vseh ravneh zdravstvenega sistema. Z uvedbo portala zVem bodo pacienti dobili možnost svoje podatke v zbirkah eZdravja vpogledovati na varen način preko spleta.

Na področju zdravstva so izpostavljeno področje tudi **čakalne dobe** za redne preglede. Ministrstvo za zdravje je že v letu 2015 pričelo z aktivnostmi pilotnega projekta "Za boljše upravljanje čakalnih dob", ki se nadaljujejo tudi v letu 2016. Ocenjujemo, da bomo na podlagi ugotovitev projekta, poleg organizacijskih sprememb na ravni zdravstvenega zavoda, oblikovali tudi nekatere sistemske spremembe, ki bodo imele za cilj skrajševanje čakalnih dob. Po zaključku projekta bomo pripravili predlog sprememb Zakona o pacientovih pravicah in Pravilnika o najdaljših dopustnih čakalnih dobah za posamezne zdravstvene storitve in o načinu vodenja čakalnih seznamov. V okviru Splošnega dogovora bomo v letu 2016 za namen skrajševanja čakalnih dob zagotovili dodatna sredstva za tiste vrste storitev, ki presegajo najdaljšo dopustno čakalno dobo, s sistemskimi ukrepi pa nadaljevali tudi v letu 2017.

V naslednjih dveh letih bo Ministrstvo za zdravje vzpostavilo sistem celovite **kakovosti** v zdravstvu s prenovljenimi kazalniki kakovosti in poročili, ki bodo dostopni tako izvajalcem zdravstvene dejavnosti kot uporabnikom in plačniku. Vzpostavljena bo kontaktna točka za informacije pacientov, vsebine kakovosti in varnosti v zdravstvu pa bodo umeščene v sistem izobraževanja. Za nadaljnje izboljševanje učinkovitosti bomo pričeli vzpostavljati **celovitega sistema vrednotenja zdravstvenih tehnologij** (HTA), s katerim bo zagotovljena strukturna podpora ter opredeljene strokovne in odločevalske funkcije za uvajanje novih tehnologij zdravljenja in hkrati opuščanje zastarelih oblik zdravljenja.

Konec leta 2016 in v začetku leta 2017 bosta začela delovati nova **dispečerska centra** v zdravstvu. S tem se bo povečala učinkovitost sistema nujne medicinske pomoči ter področje reševalnih prevozov.

Na boljši razvoj zdravstvenega sistema vplivajo tudi **investicije**. Z vlaganjem v najsodobnejše tehnologije se lahko izboljšuje ne samo kakovost obravnave temveč tudi učinkovitost zdravljenja, zato je v obstoječem finančnem načrtu več sredstev namenjenih nadaljevanju investicijskega cikla oziroma naložbam v prostorske in opremske pogoje za izvajanje zdravstvene dejavnosti.

2.2.4. Razvoj pokojninskega sistema

Pokojninska reforma iz leta 2013 še naprej kaže pozitivne učinke, vendar pa ne zagotavlja dolgoročne vzdržnosti pokojninskega sistema po letu 2023.

Kot podlaga za razpravo o možnih načinih zagotavljanja dolgoročne vzdržnosti pokojninskega sistema in ustrezne ravni pokojnin so bila v aprilu 2016 predstavljena strokovna izhodišča za prilagoditev pokojninskega in invalidskega zavarovanja (t.i. Bela knjiga o pokojninah) ter predložena v razpravo strokovni in širši zainteresirani javnosti ter socialnim partnerjem. Bela knjiga vsebuje nabor možnih ukrepov, podprtih z izračuni in simulacijami učinkov, ki bi lahko zagotovili dolgoročno javnofinančno vzdržnost pokojninskega sistema in dostojne pokojnine tudi po izteku prehodnega obdobja iz reforme 2013. Poudarek bo dan tudi proučitvi ustreznosti stimulacij za vključitev v II. steber pokojninskega zavarovanja ter k okrepitvi vloge prostovoljnega dodatnega pokojninskega zavarovanja pri zagotavljanju primerne dohodka večine bodočih upokojencev.

Na podlagi javne razprave bo vlada pravočasno sprejela zakonske rešitve, ki bodo, z namenom zagotavljanja dolgoročne vzdržnosti pokojninskega sistema in ustrezne ravni pokojnin, omogočile implementacijo novih ukrepov po izteku prehodnih obdobj. V letu 2017 bo vlada sprejela zakonske spremembe za posamezne ukrepe iz Bele knjige, o katerih bo doseženo soglasje.

Z namenom večje delovne aktivnosti starejših so od začetka leta 2016 na voljo **finančne spodbude delodajalcem za zaposlovanje starejših brezposelnih oseb** (Zakon o interventnih ukrepih na trgu dela) ter dodatne **spodbude starejšim zaposlenim** za ostajanja starejših v zaposlitvi tudi po izpolnitvi pogojev za pokojnino ter nove možnosti za fleksibilnejši prehod iz delovne aktivnosti v polno upokojitev (novela Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju).

Poleg tega je s ciljem **odprave vzrokov za nizko delovno aktivnost starejših** in njihovo pogosto dolgotrajno brezposelnost v naslednjem srednjeročnem obdobju v pripravi dokument s celostnim naborom ukrepov za odpravo ovir za zaposljivost in zaposlenost starejših, ki temeljijo na uvodni analizi stanja in razlogov za nizko delovno aktivnost starejših. Predlog ukrepov bo pripravljen aprila 2016. Na podlagi odzivov iz javne razprave in opravljenih zunanjih analiz (OECD, Univerza na Primorskem) je začetek izvajanja ukrepov predviden v drugi polovici leta 2016.

2.2.5. Dolgotrajna oskrba

V letu 2016 bo vlada sprejela in posredovala v Državni zbor predlog zakonske **ureditve dolgotrajne oskrbe in osebne asistenc**, ki bo omogočila, da se bodo storitve in prejemki za osebe, ki so zaradi starosti ali drugih razlogov dolgotrajno odvisne od tuje pomoči, organizirale bolj kakovostno, učinkovito, racionalno in posebej prilagojeno tej skupini uporabnikov. Zakon bo dal podlago za celovito obravnavo uporabnikov, podlago za hitrejši razvoj skupnostnih oblik pomoči, in večji poudarek preventivnemu preprečevanju dolgotrajne odvisnosti od pomoči.

S tem bo zagotovljeno obvladovanje rasti stroškov teh storitev, da ne bodo naraščali linearno z večanjem skupine uporabnikov, kot bi v primeru ohranjanja sedanjega modela zagotavljanja zdravstvenih in socialnih storitev. Z definicijo košarice storitev za dolgotrajno oskrbo in s prilagajanjem izvajalskih modelov s ciljem doseganja večje deinstitucionalizacije in spodbujanjem samostojnega bivanja na domu ter z vključevanjem širokega nabora izvajalcev od nevladnega, preko državnega do zasebnega sektorja, bomo zagotavljali storitve v bolj racionalni integrirani obliki in aktivno vključevali posameznike in organizacije iz okolja v izvajalsko mrežo dolgotrajne oskrbe. Tako vzpostavljen sistem bo omogočal bolj racionalno pomoč večjemu številu uporabnikov v okviru sedaj razpoložljivih sredstev, večjo motivacijo posameznikov in družin za preprečevanje odvisnosti in vključevanje v pomoč.

Nov način organizacije in financiranja dolgotrajne oskrbe bo tudi omogočal bolj jasno spremljanje stroškov za te namene, po vzpostavitvi sistema pa se bo dolgoročno zmanjšala obremenitev zdravstvenega sistema ter obremenitve socialnega sistema z institucionalno obravnavo.

2.2.6. Spodbujanje aktivacije

Trend naraščanja števila revnih in socialno izključenih se je v letu 2014 zaustavil. Kljub temu pa narašča dolgotrajna revščina predvsem v skupinah prebivalstva, ki so najbolj oddaljene od trga dela in jih izboljšanje razmer na trgu dela ne doseže. S 1. januarjem 2016 se je povišal znesek minimalnega dohodka (z 270,82 evra v 2015 na 288,81 evra, prav tako so začeli veljati nekateri višji ponderji, za izračun višine denarne socialne pomoči.

V pripravi je zakonska podlaga za vzpostavitev sistema socialne aktivacije, ki bo predvidoma začel delovati v letu 2017. V obdobju 2016 - 2017 je predvidena **reorganizacija centrov za socialno delo**, katere namen je okrepiti neposredno delo z uporabniki oziroma prejemniki s poudarkom na aktivnem odpravljanju razlogov za potrebe po socialnih transferjih, predvsem

preko celostne obravnave ter aktivnih in preventivnih ukrepov socialne aktivacije. Namen ukrepov je zagotoviti večjo povezanost centrov za socialno delo z vsemi relevantnimi akterji, še posebej Zavodom RS za zaposlovanje, lokalnimi skupnostmi in delodajalci.

Na večjo socialno **vklučenost in zmanjšanje tveganja revščine** za določene skupine prebivalstva, ki živijo v različnih lokalnih okoljih, tako na podeželju kot tudi v manjših mestih in urbanih območjih, vpliva tudi izvajanje lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost (CLLD). V sredini 2016 bodo lokalne akcijske skupine začele z izborom projektov po sistemu "od spodaj navzgor".

2.3. Krepitev kapacitet in upravljanja

Za dobro delovanje podsistemov, ki uravnavajo delovanje in obnašanje podjetij in posameznikov v družbi, je pomembno predvidljivo in transparentno **delovanje javne uprave** in države kot institucije. K temu pomembno prispevajo politika plač v javni upravi, sistem javnega naročanja, tveganja korupcije, delovanja sodnega sistema, lokalna samouprava in institucije fiskalnega upravljanja. Ti delujejo kot vezni členi, ki pomembno vplivajo na zaupanje posameznikov in podjetij kot vlagateljev (potencialnih investitorjev) ter potrošnikov. Navedeni ukrepi in načrtovane spremembe tega poglavja odgovarjajo na priporočila s področja pravosodja (CSR 4) ter javnofinančne konsolidacije (CSR 1).

2.3.1. Politika plač in kakovostno vodenje v javni upravi

V letu 2015 je bil na podlagi Dogovora o **ukrepih na področju stroškov dela in drugih ukrepih v javnem sektorju** za leto 2016 uveljavljen Zakon o ukrepih na področju plač in drugih stroškov dela za leto 2016 in drugih ukrepih v javnem sektorju, s katerim se je podaljšala večina ukrepov, ki so na področju obvladovanja stroškov dela veljali v letu 2015 tudi v leto 2016. V Dogovoru, sklenjenim s sindikati v začetku novembra 2015, je bilo dogovorjeno tudi, da se bo v začetku leta 2016 pristopilo k pogajanjem med socialnimi partnerji s ciljem, da se do 30. aprila 2016 sklene dogovor o »postopnem sproščanju preostalih ukrepov in okviru za rast mase stroškov dela v javnem sektorju v obdobju od 2017 do 2019.«

Upošteva se dogovorjeno je vlada sindikatom javnega sektorja predlagala pogajanja v dveh korakih – najprej se določi obseg letne nominalne rasti mase sredstev za stroške dela v javnem sektorju glede na javnofinančni okvir, naknadno pa bi se pogajali o ukrepih, ki bi se uveljavili (sprostili) vsako leto glede na postavljen javnofinančni okvir. Prav tako je vlada predlagala, da se način ugotavljanja najvišje možne rasti mase sredstev za plače določi za obdobje do vključno leta 2020, ko naj bi dosegli strukturno uravnoteženost proračunov države v skladu z ustavnim fiskalnim pravilom in mednarodnimi zavezami. S predlaganim večletnim okvirom za obdobje od 2017 do vključno 2020 bi zagotovili trajnost ukrepa, s tem pa, ob skrbi za stabilnost in predvidljivost politike plač in drugih stroškov dela v javnem sektorju, tudi bolj pregledno in predvidljivo načrtovanje stroškov dela in drugih elementov, na katere ti neposredno in posredno vplivajo. Poleg tega vladni predlog vključuje predlog za določitev zgornje meje rasti mase stroškov dela v javnem sektorju. Rast mase stroškov dela v javnem sektorju, ob predpostavki, da se število zaposlenih v javnem sektorju ne spremeni,

naj ne bi presegala pričakovane višine nominalne rasti bruto domačega proizvoda zmanjšane za določen koeficient (izhodiščni vladni predlog je, da bi bil ta koeficient 1,7 odstotne točke), vsako leto pa bi se s sindikati dogovarjalo o konkretnih ukrepih, s katerimi se doseže vnaprej dogovorjena rast mase sredstev za stroške dela. Takšen način določanja mase sredstev naj bi veljal do leta 2020. Sindikati v izhodišču zavračajo pogajanja v dveh korakih in predlagajo, da se, v skladu s sprejetim dogovorom z vlado (v obdobju 2017 do vključno 2019), dogovorijo za postopno odpravo še veljavnih varčevalnih ukrepov.

Za izboljšanje **vodenja v javni upravi** se v letu 2016 se načrtujejo aktivnosti za izvedbo javnega naročila za izbor zunanjega izvajalca za projekt vzpostavitve kompetenčnega modela, ki bo določal kombinacijo sposobnosti, osebnih značilnosti, veščin, lastnosti, vedenj in ravnanj, potrebnih za učinkovito izvajanje vloge zaposlenega v upravi in se bo uporabljal kot orodje za upravljanje človeških virov pri izboru/selekciji, fleksibilnosti in kariernemu razvoju zaposlenih ter pri načrtovanju in organiziranju usposabljanja in izpopolnjevanja. Prav tako bodo vzpostavljeni mehanizmi za merjenje in dvig učinkovitosti v javni upravi na ravni organizacij in posameznika. Implementacija sistemov vodenja kakovosti v organe javne uprave bo potekala preko uvedbe ciljnega vodenja in uporabe evropskega modela CAF tudi v letih 2016 in 2017. V teku je pilotni projekt implementacije ciljnega vodenja, ki bo v prvem koraku v letu 2016 vzpostavljen na Ministrstvu za javno upravo, v naslednjem koraku (do leta 2018) pa bo proces ciljnega vodenja v okviru novega informacijskega sistema za razvoj kadrov elektronsko podprt in ustrezno razširjen na ministrstva, organe v sestavi, vladne službe in upravne enote. V Upravnih enotah se bo uporaba modela CAF izboljšala in še bolj utrdila s prenosom in izmenjavo dobrih praks na tematskih srečanjih in konferencah organiziranih za uporabnike modela CAF. Na ministrstvih pa bo implementacija potekala preko imenovanja skrbnikov za kakovost, ki bodo povezovali sedanje in prihodnje uporabnike modela CAF. Spremljanje realizacije ciljev je predvideno četrletno preko opredeljenih kazalnikov in s pomočjo informacijske podpore. Z navedenim pristopom bomo obvladovali tudi odklone in tveganja, s katerimi se državni organi srečujejo, tako korupcijska, kot tudi poslovna. V nadaljnjih korakih se bodo vodje na vseh ravneh uprave preko Upravne akademije udeležili usposabljanj s področja ciljnega vodenja / enotnega sistema ključnih merljivih ciljev in kazalnikov.

Z opravljeno **funkcijsko analizo** 202 organov javnega sektorja (iz Akcijskega načrta Strategije javne uprave) so predstojniki organov in resorna ministrstva dobila podlago za odločanje in bolj učinkovito poslovanje ter načrtovanje sprememb za izboljšave. Na področju učinkovite organiziranosti bo do 31.12.2016 izvedena poglobljena analiza izvajanja upravnih nalog državne uprave na lokalni in regionalni ravni ter oblikovan predlog optimizacije in reorganizacije obstoječih struktur na teh ravneh.

Slovenija je z letom 2016 delno realizirala načrt **centralizacije ravnanja nepremičnega premoženja** države in s tem nadzor nad stroški ravnanja z nepremičnim premoženjem države, njihovo optimizacijo ter realno načrtovanje. Projekt bo končan do začetka leta 2017.

2.3.2. Reorganizacija državne informatike in prenova sistema javnega naročanja

V obdobju 2016 in 2017 bomo nadaljevali s pripravo enotnega finančnega načrta na področju **informacijske tehnologije**, še naprej bomo izvajali konsolidacijo kadrov in

informacijsko komunikacijske infrastrukture, nadaljevali bomo z migracijo informacijskih sistemov na Državni računalniški oblak in migracijo končnih lokacij ter povezav v centralno komunikacijsko omrežje (HKOM) ter širili njegove kapacitete, s sprejetjem Uredbe o informacijski varnostni politiki bomo vzpostavili pravne podlage za vzpostavitev sistema varnostne politike na področju IT in nadaljevali z usposabljanji s področja informacijske varnosti ter delovanjem Sveta za razvoj informatike v državni upravi.

V letih 2016 in 2017 se bomo osredotočili na celovito informatizacijo **javnega naročanja** (dokončanje modulov e-Nabave, e-Dosje, e-Katalog) ter Portal javnih naročil nadgradili tako, da bo mogoče vročati odločitev o oddaji naročila preko objave na Portalu. V začetku leta 2016 je bil vzpostavljen informacijsko rešitev Statist, ki pomeni popolnoma transparenten in ažuren pregled vse oddanih naročil v Republiki Sloveniji za zadnja tri leta na enem mestu. V letu 2016 se pripravlja tudi prenova Uredbe o zelenem javnem naročanju, s čimer se bo zmanjševal ogljični odtis v javnem naročanju. V letu 2016 in 2017 se nadaljuje s skupnim naročanjem v zdravstvu, za leto 2016 je v načrtu 5 skupnih naročil na tem področju.

Nadaljnje izvajanje ukrepov na področju omejevanja **korupcijskih tveganj** v javni upravi (dodatna usposabljanja zaposlenih v javni upravi na področju integritete, razvoj enotnega registra tveganj) ter ukrepi na področju javnih naročil in na področju pravosodja se bodo nadaljevali, npr. dosledno izvajanje ukrepov iz dvoletnega Programa ukrepov vlade RS za preprečevanje korupcije 2015-2016 – Ničelna toleranca do korupcije in ukrepi, predvideni v Strategiji razvoja javne uprave 2020.

2.3.3. Kakovost in učinkovitost pravosodja

Na področju pravosodja je prioriteta nadaljevati z delom na izboljšanju **učinkovitosti, preglednosti in kakovosti** pravosodnega sistema, s poudarkom na sodni veji oblasti, kar je ob otvoritvi Sodnega leta 2016 kot potrebno izpostavilo tudi Vrhovno sodišče RS. V tem okviru bo do konca leta 2016 pripravljena in uveljavljena **vzpostavitev enovitega prvostopenjskega sodnika**, ki bo izboljšal možnosti za enakomernejšo obremenitev sodnikov. Vzporedno s tem bo v sodelovanju s sodstvom izpeljana tudi reforma mreže sodišč, z namenom njene optimizacije in izboljšanja delovnih procesov. Večjo učinkovitost in hitrejše postopke bomo zagotovili tudi s spremembami procesnih zakonov (v prvi polovici leta 2016 novela Zakona o pravdnem postopku), namenjenimi **okrepitvi elektronskega poslovanja sodišč**, pa tudi nadaljevanju **razbremenitve sodnikov administrativnih opravil**, ki jih lahko opravi sodno osebje.

V letu 2016 bo Ministrstvo za pravosodje RS pripravilo nov **Zakon o skupinskih tožbah**, ki bo vpeljal nov institut, ki v primerih množičnih sporov lahko pomembno vpliva na izboljšanje učinkovitosti in skrajšanje postopkov. Z novim zakonom načrtujemo uzakonitev možnosti uveljavljanja množičnih zahtevkov z eno tožbo, kar bo razbremenilo sodišča posamične, individualne obravnave zahtevkov strank in vodenja individualnih pravnih postopov. Posledično to pomeni večjo stroškovno učinkovitost glede na število zahtevkov, ki bodo rešeni znotraj enega spora. Hkrati bo tudi strankam omogočena racionalnejša obravnava njihovih zahtevkov, saj bo v navedenih primerih odpadla potreba po vodenju več samostojnih dokaznih postopkov, kar pomeni zmanjšanje stroškov postopka tudi za stranke.

Za izboljšanje **kakovosti dela sodišč** bodo že v prvi polovici leta 2016 pripravljene tudi predlogi ustavnih sprememb, ki bi omogočile uvedbo preizkusnega mandata za sodnike in državne tožilce, poleg tega pa še ustrežnejši in mednarodno pravno primerljiv način imenovanja sodnikov. V ta namen bo do konca leta 2016 pripravljen tudi nov **Zakon o sodnem svetu**, ki bo ta organ, ki je ustavna kategorija, ustrežneje umestil v sistem (relacija do Vrhovnega sodišča RS ter Ministrstva za pravosodje RS) tako imenovanja sodnikov kot tudi ugotavljanja in uveljavljanja njihove odgovornosti. Pomemben del ukrepov za izboljšanje kakovosti dela sodišč in sodb je vezan tudi na **reformo izvajanja pravniškega državnega izpita**, ki bo omogočila večjo specializacijo kandidatov prek dvostopenjskega izpita.

Večji preglednosti pravosodnega sistema bo namenjen pričetek delovanja t.i. **sodnega Supervizorja** in objava anonimiziranih sodb prvostopenjskih sodišč na spletu. Do konca leta 2016 bo predvidoma uzakonjen tudi institut »ločenih mnenj« na Vrhovnem sodišču RS (najprej skozi novelo Zakona o kazenskem postopku, ki je bila v javno razpravo dana aprila 2016). V prvi polovici leta 2016 bo spremenjen Sodni red v delu, ki omogoča slikanje oziroma opredeljuje način **zagotavljanja javnosti glavnih obravnav**. Pomemben vpogled v delovanje slovenskega sodstva pa bo zagotovila tudi skorajšnja implementacija t.i. **časovnih standardov**, ki bodo v okviru projekta Izboljšanja kakovosti v sodstvu Vrhovnega sodišča RS posameznikom nudili kakovostnejše informacije glede predvidenega trajanja posamezne vrste postopka pred različnimi sodišči. Med pomembnejšimi prioritetami bo v letu 2016 tudi okrepitev oziroma izboljšanje **informatizacije državnega tožilstva**.

Na področju sistema izvrševanja alternativnih sankcij je Republika Slovenija po dostopnih podatkih edina država v Evropi, ki nima vzpostavljenega sistema profesionalizirane probacijske službe. V ta namen je bila ustanovljena posebna delovna skupina, ki bo v prvi polovici 2016 pripravila vse potrebne podlage za uvedbo probacijske službe, katere nameni so: zmanjšanje prezasedenosti zaporov (težava tudi z vidika sodne prakse Evropskega sodišča za človekove pravice), celovita obravnava obsojence od uvedbe predkazenskega postopka, med časom prestajanja zaporne kazni (vključno s pogojno obsodbo in pogojnim odpustom), delno tudi po prestani/izvršeni kazni oziroma med izvrševanjem varnostnih ukrepov in s tem zmanjšanje ponovitvene nevarnosti.

Za **učinkovitejšo zaščito finančnih interesov Republike Slovenije** (varstva premoženjskih in drugih pravic in interesov države prek pravnega zastopanja v sodnih in drugih postopkih ter pravnega svetovanja) je Ministrstvo za pravosodje RS že pripravilo predlog reforme državnega pravobranilstva z vzpostavitvijo **Urada državnega odvetništva** kot organa v sestavi ministrstva. Institucijo nameravamo v okviru sprememb okrepiti s poudarkom na njeni svetovalni funkciji in jo v smislu večje avtonomnosti odmakniti od veljavnega sistema zastopanja na podlagi obveznih usmeritvenih navodil. Bolj učinkovito zaščito finančnih interesov zasledujemo tudi s širitvijo zastopanja na vse neposredne uporabnike proračuna, poudarek na predhodnih postopkih pa bo privedel tudi do razbremenitve prihodnjega dela sodišč.

V zaključni fazi je tudi pomembna **reforma kazenskega postopka** s poudarkom na optimizaciji in povečanju učinkovitosti ob še vedno zagotovljenih mednarodnih in ustavnih standardih. Spremembe zakona, ki bo v Državni zbor posredovan še pred poletjem, pomenijo prvi korak k odpravi sodne preiskave in pospešujejo postopke predvsem na področjih obravnave zahtevnih oblik gospodarskega in organiziranega kriminala.

2.3.4. Področje lokalne samouprave

Vlada nadaljuje z ukrepi za znižanje stroškov delovanja občin, ki so se začeli v 2015 in prinesli 28,3 milijonov evrov prihrankov. Ukrepi so zajemali podzakonske predpise in spremembe zakonskih predpisov v 2015.

V letu 2016 je načrtovan sprejem Strategije razvoja lokalne samouprave, ki bo sledila trem ciljem: utrjevati avtonomni položaj lokalne samouprave, krepiti demokratični potencial in sodelovanje prebivalcev na lokalni ravni ter povečevati učinkovitost lokalnih oblasti pri izvajanju storitev za prebivalce. Občine stremijo k temu, da bi bile pri zagotavljanju javnih služb in iskanju rešitev za lokalne probleme učinkovitejše, ukrepe pa prilagajajo lokalnim razmeram. Za uresničitev teh ciljev tudi v letu 2016 vlada načrtuje spremembe predpisov, katerih namen je med drugim tudi zmanjšanje finančnih obremenitev občin pri izvajanju njihovih nalog, kar je zadnji dve leti njena stalna naloga.

Z nižanjem obsega vplačane dohodnine v zadnjih letih, kar je bila posledica večanja brezposelnosti in upadanje javno-finančnih virov tudi na lokalni ravni, se je pokazala nuja za spremembe na področju **financiranja občin**. Povečuje se namreč razkorak med obsegom izračunane primerne porabe in virom za njeno financiranje. V letih 2013 in 2014 je za solidarnostno financiranje občin zadostovala razpoložljiva dohodnina, v letu 2015 pa je bilo potrebno ponovno dopolnilno financiranje občin iz državnega proračuna. Tudi v letu 2016 bo dopolnilno financiranje občin iz državnega proračuna še potrebno. Razkorak ni le posledica prenizkih virov za financiranje primerne porabe ampak tudi nelogičnosti v samem izračunu primerne porabe, zato je treba to vprašanje nasloviti s spremembami zakona, ki ureja financiranje občin in/ali ustreznih podzakonskih aktov.

Z Zakonom o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2016 in 2017 je bila določena povprečnina v višini 522 evrov, ki bo občinam v letu 2016 in 2017 omogočala vsaj enak položaj kot so ga imele lani, saj se letos v večji meri uveljavljajo učinki lani sprejetih ukrepov. Vsem občinam bo omogočeno izvajanje vseh nalog, ki so jih na podlagi zakonov in predpisov dolžne zagotavljati občanom. Financiranje občin v letu 2016 in 2017 pomeni sledenje ključnemu cilju državnega proračuna kot instrumenta vlade pri izvajanju makroekonomske politike, ki je v ustavi in zakonu o fiskalnem pravilu določena: fiskalna stabilnost ter trajen in stabilen gospodarski razvoj, ki je v interesu države kot celote.

2.3.5. Okrepitev fiskalne strategije

V Sloveniji v letu 2016 prvič velja *Zakon o fiskalnem pravilu*, ki določa način ter časovni okvir izvajanja načela srednjeročne uravnoveženosti proračunov države, merila za določitev izjemnih okoliščin, v katerih se lahko odstopi od srednjeročne uravnoveženosti, in način ravnanja ob njihovem nastopu oziroma prenehanju.

V letu 2016 je predvideno dokončanje institucionalnega okvira upravljanja javnih financ s sprejemom novega *Zakona o javnih financah* in *Zakona o računovodstvu*. Nov *Zakon o javnih financah* bo med drugim poleg načela fiskalne odgovornosti opredelil tudi orodja za pripravo srednjeročnega javnofinančnega okvirja. Osnutek zakona je bil v javni obravnavi, in

je v fazi usklajevanja, predložitev predloga zakona Državnemu zboru je predvidena v aprilu 2016. Vlada si bo še naprej prizadevala za čimprejšnjo vzpostavitev Fiskalnega sveta, katerega imenovanje v Državnem zboru 1. marca 2016 ni bilo potrjeno z zadostno, to je 2/3 večino.

Slovenija bo v letu 2016 prvič predstavila tudi **preglede izdatkov** za izbrana področja, s čimer želi nadaljevati tudi v prihodnje. S tem bo sistematično pregledala posamezna področja javnih izdatkov in argumentirano podkrepila predloge ukrepov za izboljšanje učinkovitosti porabe javnih sredstev na izbranih področjih.

V okviru fiskalne strategije bo Slovenija sledila tudi cilju postopnega **zmanjševanja dolga sektorja država**⁸, ki bo na srednji rok mogoč z uporabo prihodkov iz naslova privatizacije za zniževanje dolga, izboljšanjem kreditne ocene Republike Slovenije, izvajanjem financiranja državnega proračuna pod ugodnejšimi pogoji ter učinkovitim upravljanjem dolga.

3. NAPREDEK PRI DOSEGANJU CILJEV EU 2020

Tabela 3: Opis ukrepov in njihov vpliv na doseganje ciljev Strategije EU 2020

<i>Napredek pri implementaciji</i>	<i>Seznam ukrepov, ki so bili že izvedeni</i>	<i>Ocenjeni vplivi ukrepov</i>
Nacionalni EU2020 cilji		
75% stopnja delovne aktivnosti v starosti od 20-64 let	APZ ukrepi: Javna dela, ukrepi usposabljanja in izobraževanja (delovni preizkus, usposabljanje na delovnem mestu, neformalno usposabljanje in izobraževanje), subvencije za zaposlovanje za najbolj ranljive skupine, zaposlitveni lokalni projekti.	Stanje leta 2014: 67,7 % Delež vključenih v programe APZ je bil v letu 2015 45%. Zvišanje zaposljivosti in zaposlenosti najbolj ranljivih skupin in s tem približevanje nacionalnemu cilju delovne aktivnosti EU2020 (75%).
	ZRSZ je okrepil svoje storitve in svetovalno delo z dolgotrajno brezposelnim.	
	Zakon o interventnem ukrepu na področju trga dela (ZIUPTD, Uradni list RS, št. 90/15), ki se izvaja od 1.1.2016 (predviden zaključek je 31.12.2017)	
	Decembra 2015 je bila sprejeta novela Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju s ciljem spodbujati zavarovance za vztrajanje v polni zaposlitvi, tudi tiste, ki so že dopolnili 65 let in izpolnjujejo pogoje za starostno ali predčasno pokojnino.	
	Izvajanje ukrepov Jamstva za mlade	Stopnja brezposelnosti mladih je upadla.
	MDDSZ spremlja učinke	Povečano zaposlovanje na

⁸ Več o tem v Programu stabilnosti 2016

	<p>sprememb v regulaciji trga dela, ki se kažejo predvsem v nekoliko manjši zadržanosti delodajalcev do zaposlovanja za nedoločen čas.</p>	<p>podlagi pogodb o zaposlitvi za nedoločen čas je najbolj izrazito med mladimi (2012: 13,6%, 2015: 20%). Močno so se povečali prehodi iz zaposlitev za določen v nedoločen čas v letu, ki sledi (2013: z 36,9 na 49,5 v 2014). To Slovenijo uvršča med države z največjo verjetnostjo prehoda iz začasne zaposlitve v zaposlitev za nedoločen čas.</p>
	<p>Z namenom dodatnega zmanjševanja segmentacije so februarja 2015 začele veljati spremembe na področju študentskega dela.</p>	<p>Medtem ko anketa o delovni sili kaže, da se je število študentov, ki opravljajo študentsko delo, nekoliko povečalo, je denarni obseg študentskega dela po uvedbi sprememb nekoliko upadel. Slednje kaže na to, da dijaki in študenti to delo opravljajo v krajšem trajanju in da gre v večji meri za začasna in občasna dela in v manjši meri za nadomeščanje rednih zaposlitev, kar je bil glavni razlog za izvedene spremembe. Hkrati ugotavljamo, da denarni obseg študentskega dela na letni ravni v letu 2015 v primerjavi z letom 2014 ni narasel, in to kljub izboljšanim gospodarskim razmeram in obetom in dejstvu, da se delodajalci ob začetku pozitivnih gospodarskih trendov praviloma najprej odločajo za bolj fleksibilne oblike zaposlovanja.</p>
	<p>Upošteva kazalnike za določanje minimalne plače in dogovor med socialnimi partnerji ostaja višina minimalne plače, ki je v letu 2015 znašala 790,73 evrov, v letu 2016 nespremenjena.</p>	<p>Zaradi zmanjšanja deleža prejemnikov minimalne plače v zasebnem sektorju se je delež vseh prejemnikov minimalne plače⁹ od leta 2013, ko je bil ta najvišji (14,6%), zmanjšal za 2,5%. Prav tako se je delež zaposlenih, ki živijo pod mejo revščine, zmanjšal s 7,1% v letu 2013 na 6,4% v letu 2014.</p>
<p>Skupne javne in zasebne naložbe v višini 3 % BDP v raziskave in razvoj</p>	<p>Integralna sredstva za znanstveno raziskovalno dejavnost v okviru MIZŠ za leto 2015 so znašala 150,2 mio EUR, kar predstavlja v primerjavi z 2014 indeks 100,6. Proračun za leti 2016/17 sredstva za raziskave in razvoj povečuje, in sicer z indeksom 104,1 v obeh letih v primerjavi z letom 2014.</p>	<p>Stanje leta 2014: 2,39 %;</p> <p>Sredstva v proračunu za raziskave in razvoj se v letih 2016 in 2017 povečujejo v primerjavi z leti 2014 in 2015. V letu 2016 so bili objavljeni prvi razpisi iz sredstev strukturnih skladov.</p>

⁹ Podatki AJPEŠ-a o številu zaposlenih temeljijo na opravljenih urah dela.

	<p>V letu 2016 so bili objavljeni prvi razpisi, ki spodbujajo povezovanje raziskovalnih inštitucij in gospodarstva (v višini 55 mio evrov). Poudarek je na projektih, ki izkazujejo potencial v mednarodnem okviru, neposredno podpirajo razvojne potenciale gospodarstva na področjih (SPS), ki imajo dolgoročni potencial za prodor na tuje trge ter za uspešnejšo in celovitejšo vključitev v globalne vrednosti.</p>	
	Ukrepi MGRT in SPIRIT Slovenija za spodbujanje RRI.	Pozitiven vpliv na dvig RRI.
<p>V Sloveniji leta 2020 emisije TGP ne smejo biti za več kakor 4 % višje kot leta 2005 v sektorjih s cilji po Odločbi 406/2009/ES</p>	<p>Izvedbeni načrt ukrepov za doseg ciljev zmanjšanja emisij toplogrednih plinov na podlagi Odločbe 406/2008/ES predstavlja Operativni program zmanjšanja emisij TGP do leta 2020 s pogledom do leta 2030 (OP TGP 2020), ki ga je Vlada potrdila 17.12. 2014. Operativni program vsebuje seznam načrtovanih ukrepov.</p> <p>Vlada je 28. 1. 2016. sprejela Prvo letno poročilo o izvajanju OP TGP 2020 skupaj s prilogami (Strokovne podlage IJS-CEU, priloga poročilu v kmetijstvu), kjer je pregled izvajanja.</p>	<p>Ocena učinkov ukrepov in njihova multiplikativnost ter financiranje je opisano v OP TGP 2020.</p> <p>Prvo letno poročilo o izvajanju OP TGP 2020 skupaj s prilogami (Strokovne podlage IJS-CEU, priloga poročilu v kmetijstvu) vsebuje pregled izvajanja ukrepov in kaže na določen napredek, vendar se večji zaostanki kažejo v poglavjih Zelena rast gospodarstva in Stavbe. Ti ukrepi imajo hkrati največji potencial za širše učinke na gospodarsko rast, delovna mesta in dolgoročen trajnostni razvoj.</p> <p>V letu 2013 so bile emisije iz virov po Odločbi 406/2009/ES sicer nižje od letnega cilja za 12,6 %. V letu 2014 so se emisije TGP zopet zmanjšale, letni cilj pa je bil presežen za 13,8 %. Prvi izračuni za emisije v letu 2015 kažejo na podobno zmanjšanje emisij.</p>
<p>25 % delež obnovljivih virov energije v končni porabi</p>	<ul style="list-style-type: none"> - postopek CPVO za posodobljen AN OVE, s cilji do 2030 - Uredba o samooskrbi z električno energijo iz OVE - izgradnja 26 hitrih polnilnic za električne avtomobile - prenova sheme za obratovalne podpore za proizvodnjo električne energije iz OVE - priprava za črpanje kohezijskih sredstev za spodbujanje daljinskih 	<p>V 2014 dosežen delež 21,9% (nad planiranim 20,1% v AN OVE).</p>

	<p>sistemov na OVE v 2016</p> <ul style="list-style-type: none"> - spodbude za gospodinjstva preko Eko sklada - gradnja HE Brežice, vključno z infrastrukturnim delom 	
Povečanje energetske učinkovitosti	<ul style="list-style-type: none"> - v 2015 sprejet akcijski načrt do leta 2020 – AN URE 2020 v 2015 sprejeta Dolgoročna strategija energetske prenove stavb - ukrepi MGRT in Slovenskega regionalno razvojnega sklada 	S predvidenimi ukrepi je treba do leta 2016 doseči 6.872 GWh, do leta 2020 pa 10.281 GWh prihranka energije na leto. Do vključno leta 2012 je bil dosežen prihranek končne energije v višini 2.489 GWh, kar za 5 % presega vmesni cilj po AN URE 1, vendar pa zaostaja za 18,2 % za vmesnim ciljem po AN URE 2020 (3.044 GWh).
Manj kot 5 % mladih, ki opustijo šolanje	<ul style="list-style-type: none"> - V letu 2015 je bila pripravljena in strokovni javnosti predstavljena zasnova nacionalnega okvira za ugotavljanje in zagotavljanje kakovosti tako na ravni vrtcev in šol kot tudi na ravni izobraževalnega sistema kot celote. 	<p>Stanje leto 2014: 4.4 %</p> <p>Zagotavljanje in izboljševanje kakovosti delovanja šolskega sistema ima za posledico tudi nadaljnje zagotavljanje nizkega deleža mladih, ki zgodaj opustijo šolanje.</p>
Vsaj 40 % oseb med 30 in 34. letom naj bi imelo visokošolsko (ali enakovredno) izobrazbo	<p>Cilj je že dosežen (41 %) ¹⁰</p> <p>Izvedeni ukrepi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - eVŠ t. j. evidenčni in analitski informacijski sistem visokega šolstva z evidenco visokošolskih zavodov, študijskih programov ter študentov in diplomantov ter prijavo za vpis v visoko šolstvo deluje. Preko spletnih servisov podatke o statusu študenta za potrebe uveljavljanja socialnih in drugih pravic, povezanih s statusom študenta, pridobivajo že skoraj vse javne institucije; - karierno svetovanje preko kariernih centrov, namenjenim bodočim študentom, študentom, diplomantom in delodajalcem. Karierni centri omogočajo ustrezno načrtovanje karierne poti študentov od vpisa do zaposlitve, informirajo delodajalce o programski ponudbi visokošolskih zavodov ter o doseženih kompetencah študentov in diplomantov; 	<p>Stanje 2014: 42,6 %</p> <p>Z ukrepi bomo zasledovali izzive, ki so: zmanjšati število študentov, ki študija ne dokončajo (drop-out) oziroma povečati stopnjo dokončanja študija, kar bomo spodbujali s pravočasnim svetovanjem glede študija in kariere že v času pred začetkom študija in med študijem, ter povečati povezanost visokega šolstva z gospodarstvom s pripravo študentov na uspešen vstop na trg dela, za kar bomo vlagali v projekte, ki spodbujajo razvoj kompetenc, pomembnih za trg dela.</p>

¹⁰ EUROSTAT, dostopno na spletni strani:

<http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=tsdsc480&plugin=1> (4. 2. 2016).

	- vključevanje študentov v neposredna partnerstva visokošolskih zavodov z gospodarstvom.	
Vsaj 40.000 manj revnih in socialno izključenih do leta 2020 glede na leto 2010, ko je to število znašalo 366.000	S 1. januarjem 2016 se je povečal znesek minimalnega dohodka (s 270,82 evrov v 2015 na 288,81 evrov), prav tako začeli veljati nekateri višji ponderji, za izračun višine denarne socialne pomoči.	Stanje leta 2014: 410.000 revnih in socialno izključenih
	V letu 2015 je nadalje naraščalo število prejemnikov in upravičencev do denarne socialne pomoči (povprečno mesečno število upravičencev v letu 2013: 68.002 oseb, 2014: 74.470 oseb, 2015: 80.641 oseb), predvsem zaradi slabšanja položaja dolgotrajno brezposelnih in s tem poglobljanja dolgotrajne revščine.	Vpliv socialnih transferjev na zmanjševanje tveganja revščine (ob neupoštevanju pokojnin) se je v letu 2014 nadalje zmanjšal, vendar še vedno ostaja večji kot v povprečju držav EU (35,3 % v letu 2013).

4. EU SREDSTVA

Slovenija ima v obdobju 2014-2020 na voljo 3,2 milijarde evrov. Več kot milijarda evrov bo namenjena spodbujanju podjetništva, zagonu novih podjetij, internacionalizaciji ter razvoju novih poslovnih modelov za mala in srednja podjetja. Skoraj 500 milijonov evrov bo namenjenih vlaganju v zaposlovanje, krepitev in razvoj človeških virov, mobilnost in vlaganja v izobraževalni sistem in sistem usposabljanja za hitrejši prehod na trg dela. 150 milijonov evrov za povečevanje socialne vključenosti in zmanjševanje tveganja revščine. Za aktivno staranje je namenjenih 43 milijonov evrov. 895 milijonov evrov sredstev Kohezijskega sklada bo Slovenija usmerila v izgradnjo okoljske in prometne infrastrukture ter na področje trajnostne rabe energije.

V okviru evropskega teritorialnega sodelovanja imajo slovenski partnerji priložnost, da prispevajo k "odpiranju meja", k iskanju skupnih rešitev za makro-regionalne probleme, prenos izkušenj in znanj. Programi podpirajo trajnostni turistični razvoj skupnega obmejnega prostora, bogatega z naravno in kulturno dediščino, prispevajo k ohranitvi biotske raznovrstnosti, krepitevi raziskav, tehnološkega razvoja in inovacij, zmanjšanju poplavne ogroženosti, trajnostni rabi vodnih virov, krepitevi sodelovanja med javnimi institucijami.

Finančni inštrumenti bodo omogočali dostop do financiranja za MSP in podporo razvojno raziskovalnim projektom podjetij ter energetske sanacije stavb v javnem sektorju. S pomočjo aktivacije privatnih investorjev bo dosežen ustrezen finančni vzvod na javna sredstva.

S skupnimi vlaganji, tako zasebnimi kot javnimi, ter strateškim povezovanjem, bo lahko Slovenija dolgoročno uspešno zagotavljala kvalitetna delovna mesta in visoko dodano vrednost, kar je pogoj za dvig življenjskega standarda ljudi na raven, ki jo pričakujemo.

Tabela 4: Prispevek kohezijske politike k specifičnim priporočilom in nacionalnim ciljem EU2020 v letih 2016 in 2017

CSR 2015	2016 (v mio EUR)	2017 (v mio EUR)	Nacionalni cilj EU 2020	2016 (v mio EUR)	2017 (v mio EUR)
Sprejme ukrepe za izboljšanje dostopa do financiranja za mala in srednja ter mikro podjetja.	25,7	52,7	Skupne javne in zasebne naložbe v višini 3 % BDP v raziskave in razvoj	21,5	63,6
Poveča zaposljivost nizkokvalificiranih in starejših delavcev. Sprejme ukrepe za zmanjšanje dolgotrajne brezposelnosti in zagotovi ustrezne spodbude za podaljšanje delovne dobe.	26,2	40,2	Zmanjšanje emisij TGP do leta 2020 glede na leto 2005 za 4%	51,3	182,5
Do konca leta 2015 sprejme reformo sistemov zdravstvenega varstva.	2,2	26,0	Povečanje energetske učinkovitosti	10,3	55,7
Zagotovi, da reforme, sprejete za izboljšanje učinkovitosti civilnega pravosodja, prispevajo k skrajšanju postopkov.	3,0	5,1	25 % delež obnovljivih virov energije v končni porabi	5,8	5,8
			75% stopnja delovne aktivnosti v starosti od 20-64 let	53,0	54,0
			Vsaj 40.000 manj revnih in socialno izključenih do leta 2020 glede na leto 2010, ko je to število znašalo 366.000	9,8	62,9
			Manj kot 5 % mladih, ki opustijo šolanje	6,2	17,8
			Vsaj 40 % oseb med 30 in 34. letom naj bi imelo visokošolsko (ali enakovredno) izobrazbo	6,9	12,9

Evropska kohezijska politika in investicije, ki so sofinancirane s temi sredstvi so bili v letih 2014 in 2015 pomembno gonilo gospodarske rasti. Zaradi zaostankov v prvih letih perspektive 2007-2013, je bila intenzivnost v zadnjih dveh letih upravičenih izdatkov večja kot v preteklosti. Tudi kadri v sistemu izvajanja so bili usmerjeni v izpeljavo projektov preteklega obdobja. V letu 2016 se je fokus aktivnosti preusmeril na novo perspektivo. Postavljen je bil normativni okvir s sprejemom Uredbe o porabi sredstev evropske kohezijske

politike v programskem obdobju 2014-2020 ter s sprejemom zakonov o izvrševanje proračunov. Pripravljen in potrjen je tudi izvedbeni načrt Operativnega programa za izvajanje evropske kohezijske politike na podlagi katerega so že bile do zdaj sprejete odločitve o podpori v znesku preko 400 milijonov evrov. Prve sofinancerske pogodbe za investicijske projekte na področju infrastrukture so podpisane (odvajanje in čiščenje odpadne vode, pitna voda, AC Draženci-Gruškovje). V marcu 2016 je vlada sprejela prvo sistemsko poročilo, ki temelji na samooceni udeležencev izvajanja evropske kohezijske politike. V poročilu so predvideni ukrepi za sistemsko pospešitev izvajanja. Ocenjujemo, da bo leto 2016 kljub vsem ukrepom še vedno nekoliko šibkejša, da pa se bo z letom 2017 izvajanje ustalilo na letnih aktivnostih v obsegu okrog 500 milijonov evrov.

5. PROCES PRIPRAVE

Nacionalni reformni program 2016 – 2017 je bil usklajevan na medministrski ravni na rednih sejah vlade. Prvi osnutek dokumenta je bil posredovan socialnim partnerjem in obravnavan na seji Ekonomsko socialnega sveta 16.3.2016. Ustne in pisne pripombe socialnih partnerjev so bile vključene v dokument. Drugi osnutek, ki ga je sprejela vlada je bil posredovan v Državni zbor RS. Poslanci so obravnavali predlog besedila na naslednjih odborih Državnega zbora: Odboru za finance in monetarno politiko, Odboru za gospodarstvo, Odboru za delo, družino, socialne zadeve in invalide, Odboru za izobraževanje, znanost, šport in mladino ter Odboru za zadeve evropske unije. Drugi osnutek besedila je bil še enkrat obravnavan na seji Ekonomsko socialnega sveta 8.4.2016..

Razprave na Ekonomsko-socialnem svetu in odborih Državnega zbora so smiselno upoštevane v končni verziji Nacionalnega reformnega programa, ki je bil dokončno potrjen na seji Vlade RS 14.4.2016.